

Nederlands Symfonie Orkest

HET orkest van het oosten

JAARVERSLAG 2013

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Het Bestuursverslag	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Toekomstverwachting	6
1.3 Gelieerde rechtspersonen	7
1.4 Raad van Toezicht en Bestuur	7
1.5 Personeel en organisatie	8
1.6 Marketing en communicatie	10
1.7 Sponsoring	11
2. Het activiteitenverslag	14
2.1 Repertoire algemeen	14
2.2 Repertoire specifiek	14
2.3 Bijzondere projecten	15
2.4 Dirigenten en solisten	18
2.5 Podia	18
2.6 Ensembles	19
2.7 Samenwerking	19
2.8 Educatie	21
2.9 Stichting Vrienden van het Nederlands Symfonieorkest	23
3. Jaarrekening	25
3.1 Balans 2013	25
3.2 Functionele exploitatierekening 2013	26
3.3 Algemene toelichting	27
3.4 Grondslagen voor de bepaling van het exploitatieresultaat	29
3.5 Toelichting op de balans 2013	30
3.6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	36
3.7 Toelichting op de functionele exploitatierekening 2013	37
4. Overige gegevens	44
4.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	44
5. Prestatieoverzicht	47
6. Model samenstelling Raad van Toezicht en Bestuur per 31-12-2013	49
7. Samenstelling diverse organen en musici per 31-12-2013	50
Bijlage 1: Recencies	52

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag en jaarrekening over het jaar 2013 van het Nederlands Symfonieorkest. Een jaar waarin het 80 jarig bestaan van het orkest werd gevierd. Het bracht het NedSym tal van nieuwe ervaringen, waarmee zijn positie verder werd versterkt zowel in Nederland als daarbuiten.

De kop is er af, althans van de kunstenplanperiode 2013 - 2016. Minder subsidie en meer mogelijkheden voor ondernemerschap. Of het Nederlands Symfonieorkest erin geslaagd is die mogelijkheden te benutten laat ik graag aan u als lezer om te beoordelen. Van harte hoop ik dat uw conclusie zal zijn na het lezen van dit verslag: Ze zijn op de goede weg.

Ik wens u daarbij veel leesplezier toe.

Harm G. Mannak
Algemeen directeur
Bestuurder

1. HET BESTUURSVERSLAG

1.1 Inleiding

Tijdens het verslagjaar vierde het Nederlands Symfonieorkest zijn 80 jarig bestaan. Wat in januari 1933 onder leiding van Klaas de Rook begon als het Twents Kamerorkest is tachtig jaar later een heel ander orkest geworden.

Het Nederlands Symfonieorkest o.l.v. Jan Willem de Vriend staat zelfbewust aan het begin van een nieuwe kunstenplan periode. Een belangrijke periode waarin moet worden bewezen dat het "ook anders" kan. De overtuiging is er, de energie om het te doen ook, zowel bij musici als medewerkers. Dat zijn belangrijke randvoorwaarden, net als de rijke maar ook roerige geschiedenis waarop het orkest is gegrondvest. Ze dragen bij aan een gezond vertrouwen in de toekomst, in het bewustzijn dat de verplichting 'te leveren' daar wel bij hoort. En dat heeft NedSym in het verslagjaar gedaan.

Dat begon al in het begin van het jaar. Tijdens de nieuwjaarsconcerten werd het jubileum certificaat gelanceerd. Met de aankoop ervan verkreeg men een nauwere relatie met het orkest en deelde men in zijn wel en wee. Inmiddels zijn enkele tientallen certificaten verkocht en werd een extra inkomstenstroom, als onderdeel van de mecenaat inkomsten, op gang gebracht.

In het verslagjaar werden 3 buitenlandse reizen gemaakt te weten naar Frankrijk (Parijs), China (Shanghai en omstreken) en Zwitserland (Sankt Moritz en Basel). Het bracht het orkest een nieuw netwerk en een goede exposure zowel in Nederland als in het buitenland. Het opzetten / aangaan van samenwerkingsprojecten en -verbanden is een van de speerpunten van het beleid van NedSym in deze plan periode. Naast de uitdaging die het biedt, is het ook een methode om extra financiële middelen naar het orkest toe te leiden. Zo is de samenwerking met het festival Sankt Moritz er een voor meerdere jaren, waarbij festival en orkest "opera als locatietheater" als moderne kunstvorm willen exporteren naar andere landen, waaronder Nederland. Het afnemende opera aanbod geeft kansen, die het orkest wil benutten, niet in concurrentie met andere aanbieders, maar aanvullend op het aanbod dat thans op de markt wordt gebracht.

De tournee naar Parijs duurde slechts 2 dagen. Dirigent Tan Dun, die een productie leidde bij NedSym werd door Unesco als goodwill ambassadeur benoemd tijdens de World Water Days. De ceremonie werd door NedSym opgeluisterd, waarbij Tan Dun tevens tot Honorary Guest Conductor werd benoemd.

In 2012 werden met het ministerie van OCW afspraken gemaakt over de opheffing van de B3 status. Het verslagjaar stond voor een groot deel in het teken daarover ook afspraken te maken met het personeel, in casu de ondernemingsraad. In oktober 2013 stemde de OR in met de vrijwillige aansluiting van de stichting Nederlands Symfonieorkest bij het pensioenfonds ABP. Het getuigt van moed en visie van de zijde van de OR en haar achterban in te stemmen met dit beleidsvoornemen en daarvoor past waardering en dank.

Ondertussen was het ook "business as usual" met dien verstande dat het orkest de groei in activiteiten, zoals de laatste paar jaar gerealiseerd werd, wilde bestendigen en dat is gelukt. In 2013 werden 323 activiteiten verricht tegen 406 in 2012, een beperkte afname. Het aantal daarbij geregistreerde bezoekers groeide van 190.203 in 2012 naar 192.787 in het verslagjaar, een toename van 1,35 %. In deze cijfers zijn radio en TV niet meegenomen.

Omzet, resultaat en eigen vermogen ontwikkelden zich als volgt: (x € 1.000)

	2013	2012
Omzet	7.998	8.194
Resultaat	2	354
Eigen vermogen	360	358

Betreffende de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen heeft een toetsing plaatsgevonden en zijn de toe te lichten vergoedingen in de jaarrekening opgenomen.

De nieuwe naam van het orkest, die sedert oktober 2011 werd gevoerd, bleef ook in het verslagjaar de gemoederen bezig houden. Het hoger beroep, dat in december 2012 diende, leidde tot een arrest dat het Nederlands Symfonieorkest verbodt, met ingang van het seizoen 2014/2015, zijn huidige naam te gebruiken. Een verrassende uitspraak, immers van enig spoedeisend karakter, kenmerk van een kort geding, was daarmee geen sprake meer. Gelet op de toegevoegde waarde die de nieuwe naam inmiddels bood en biedt kon tot geen andere conclusie worden gekomen dan dat een bodemprocedure noodzakelijk was. Deze werd medio 2013 aangevraagd. Op die manier kon worden bewerkstelligd dat niet alleen een toets van de correspondentie uit 1997 tussen partijen bij de toen gekozen naam The Netherlands Symphony Orchestra, maar ook een juridische toetsing op basis van merkenrecht en handelsnaamrecht. Bij het schrijven van het bestuursverslag werd bekend dat de comparitie zal worden gehouden op 18 maart 2014 en een voorlopig getuigenverhoor op 21 februari 2014.

Strategische allianties en samenwerkingsverbanden zijn belangrijk voor NedSym. Genoemd is al de samenwerking met het festival Sankt Moritz in Zwitserland. Aan het einde van het reguliere concertseizoen en voordat het nieuwe seizoen begint is het orkest respectievelijk in Sankt Moritz en Basel en wordt het "uitgekocht" om een opera te begeleiden en om samen de export mogelijkheden te verkennen. Met orkesten in Finland, Zweden, Oostenrijk, Engeland, Denemarken en Spanje bereidt NedSym een nieuwe aanvraag voor "Brussel" voor.

In het verslagjaar werd ook samengewerkt met Het Gelders Orkest. Leidraad daarbij is het convenant dat tussen beide orkesten is afgesloten en dat als bijlage is gevoegd bij de kunstenplannen van beide orkesten. Uitwisseling vindt plaats van de HRM medewerker en de educatie medewerker. Ook ondersteunen beide orkesten elkaar bij het optimaliseren van de inzet van de musici om daarmee wederzijds kosten van remplaçanten te reduceren. Periodiek vindt een evaluatie plaats, voor het eerst in 2014. Voor het groot romantisch repertoire wordt 2 maal per seizoen een gezamenlijke productie tot stand gebracht. Zo voerde NedSym in december 2013, zowel in Gelderland als in Overijssel, de vijfde symfonie van Mahler uit in samenwerking met musici van HGO.

Andere samenwerkingspartners zijn: Jeugdtheater Sonnevanck, NRO, Musikhochschule Franz Liszt te Weimar, BBC Philharmonic, het Metropole Orkest en Museum de Fundatie.

De strategische meerwaarde daarvan voor NedSym is, zoals gezegd, groot. Niet alleen biedt het de mogelijkheid om het profiel van het orkest te verbreden en daarmee aantrekkelijker te zijn voor sponsoring en mecenaat, ook biedt het artistiek kansen voor een verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het orkest. De financiële meerwaarde zit in de mogelijkheid diverse geldstromen op gang te brengen met daarmee een hogere dekkingsgraad voor de diverse activiteiten en een positieve

beïnvloeding van de inkomstennorm. Het blijft daarmee een zeer belangrijk speerpunt van beleid voor de komende jaren.

In 2013 heeft het orkest geen formeel publieksonderzoek uitgevoerd. Wel is geïnvesteerd in de klantendatabase, waarbij de klantvoorkeuren steeds preciezer worden vastgelegd. Er kan zodoende gericht met klanten en potentiële klanten worden gecommuniceerd over bijvoorbeeld programmering en speciale acties. Bij alle concerten is standaard een promoteteam aanwezig dat actief contact zoekt met klanten en over de concertbeleving spreekt. Ook worden evaluatieformulieren uitgedeeld. In 2013 zijn regelmatig meet & greets met orkestleden georganiseerd, waarbij een aantal orkestleden na afloop van een concert actief de dialoog met de bezoekers zoeken.

Met de reorganisatie die in 2012 is doorgevoerd als gevolg van de opgelegde rijksbezuiniging heeft het orkest een omvang bereikt zoals die in de tijd van Beethoven en Brahms ook bestond. Componisten hadden veelal niet meer dan 55 – 60 musici ter beschikking. NedSym ziet dat als kans en uitdaging en niet als beperking. Het orkest van die tijd had een centrale plek in de samenleving en die centrale plek claimt NedSym ook nu. Het orkest van de 21^e eeuw laat zich daarmee vergelijken met het orkest uit de 18^e en de 19^e eeuw. Relevant, betrokken en bouwend aan een rijke culturele infrastructuur in Overijssel en daarbuiten. Muziek in het algemeen en klassieke muziek in het bijzonder is essentieel voor een goed functionerende samenleving. NedSym wil het besef stimuleren dat muziekles net zo vanzelfsprekend is als zwemles en daaraan ook een actieve bijdrage leveren. Dat deed het in het verslagjaar en dat zal het ook het komende jaar doen. Met de afsluiting van de festiviteiten rondom het 80 jarig bestaan is de opmaat gegeven naar "op naar de 100". Vanuit die drive wordt thans gewerkt aan de vergroting van toegankelijkheid van het muzikaal erfgoed en een gezonde toekomst voor dit orkest.

Raad van Toezicht en Bestuur danken de diverse overheden, sponsors, business club en vrienden voor hun steun aan het orkest en de daarmee onmisbare rol die zij voor de continuïteit van het orkest hebben. Zij danken de musici en medewerkers van het orkest voor hun inzet in het verslagjaar. De geleverde prestaties in 2013 dragen bij aan een stevig fundament en een gezond vertrouwen voor de jaren die komen.

1.2 Toekomstverwachting

Op basis van de uitgangspunten van het beleidsplan 2013 – 2016 heeft NedSym een heldere koers voor ogen. Cultureel ondernemerschap waarbij het "verhaal van de klassieke muziek" op allerlei manieren en in allerlei vormen zijn weg vindt in een zo groot mogelijk deel van de samenleving. Daartoe zal het orkest ook tal van (strategische) samenwerkingsverbanden, zowel nationaal als internationaal niet uit de weg gaan. Dat alles gegeven de missie van NedSym en het belang van een gezond toekomstperspectief en continuïteit.

1.3 Gelieerde rechtspersonen

Als gelieerde organisaties kunnen worden aangemerkt:

Stichting Remplaçanten Orkest van het Oosten: deze stichting heeft als doel het beschikbaar stellen van musici, dirigenten, solisten en andere medewerkers aan Stichting Nederlands Symfonieorkest.

Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV: deze vennootschap heeft als doel het beschikbaar stellen van werknemers aan orkesten en culturele instellingen ter uitvoering van taken en werkzaamheden op het gebied van het orkestwezen. Het selecteren, werven, in dienst nemen en opleiden van personen die uitvoering moeten geven aan de doelstellingen. De Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV belaste in 2013 voor € 497.000,= aan personele kosten door aan de Stichting Nederlands Symfonieorkest.

Stichting Aurora Muziek en Opera: deze stichting heeft als doel het verzorgen of doen verzorgen van concerten en evenementen; Het bieden van een platform voor de ontwikkeling van uitvoerende kunstenaars.

Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest: deze stichting heeft als doel het verlenen van steun aan en de financiering van culturele instellingen en organisaties die ten doel hebben het aanbeiden en uitvoeren van muziek in Overijssel, in het bijzonder Stichting Nederlands Symfonieorkest, en de daarmee verbonden instellingen. De bijdrage van de Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest aan de Stichting Nederlands Symfonieorkest bedroeg over 2013 € 1.844.952,=.

Projectmanagement Patronaat Nederlands Symfonieorkest BV: deze vennootschap heeft als doel dienstverlening voor uitvoerende kunst door middel van het verlenen van diensten en geven van adviezen op het gebied van projectmanagement alsmede het (doen) ontwikkelen, begeleiden, organiseren en uitvoeren van projecten en evenementen, in het bijzonder op muzikaal en cultureel gebied, al dan niet in samenwerking met of in opdracht van derden alsmede het werven van gelden met gebruikmaking van genoemde zaken ten behoeve van Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest. In 2013 werd door de Stichting Nederlands Symfonieorkest voor € 658.000 doorbelast aan Projectmanagement Patronaat Nederlands Symfonieorkest BV. Dit betrof onder andere managementkosten, kosten (juridische) advisering, kosten sponsorwerving en mecenaat, implementatie planningssysteem en productie gerelateerde kosten.

1.4 Raad van Toezicht en Bestuur

In 2013 heeft de heer dr. G.P. Molhoek na twee zittingstermijnen afscheid genomen en zijn de heer H.C.J. Trebbe en mevrouw drs. M.G.E. Koomen tot de Raad van Toezicht toegetroten. De Raad vergaderde 4 keer in het verslagjaar. De remuneratiecommissie vergaderde 1 keer en er vond 3 keer overleg plaats met de audit commissie. Een delegatie van de Raad heeft 1 regulier overleg gehad met de OR, daarnaast is er meerdere keren contact geweest inzake de B3 status. Leden van de waren aanwezig bij diverse concerten en officiële momenten.

De Raad van Toezicht bestond per 31 december 2013 uit de heer mr. H.W. Kesler, voorzitter, de heer H.J. Hazewinkel RA, mevrouw G.C. Huisman MBA, de heer drs. J.W. Lintsen; de heer H.C.J. Trebbe; mevrouw drs. M.G.E. Koomen en, op voordracht van de Ondernemingsraad, de heer drs. H. Leisink.

De belangrijkste onderwerpen die tijdens de Raad aan de orde kwamen zijn:

- NedSym agenda 2020
- Begroting 2013
- Jaarverslag en jaarrekening 2012
- Kwartaalcijfers
- Sponsormarketing en mecenaat
- Evaluatie tournee China
- Naamskwestie
- Voortgang opheffen B3 status
- Voortgang realisatie doelstellingen nieuwe bedrijfsmodel

De directie werd gevoerd door de heer H.G. Mannak, bestuurder.

1.4.1 Verantwoording inzake Code Cultural Governance

De Stichting Nederlands Symfonieorkest wordt sinds 1 juli 2009 bestuurd volgens het raad-van-toezicht-model, daarvoor het bestuur-model.

De Stichting Nederlands Symfonieorkest onderschrijft de Principes en *Best Practice* Bepalingen van het raad-van-toezicht-model, zoals beschreven in de *Code Cultural Governance* en past deze toe.

De checklist inzake de principes *Code Cultural Governance* wordt gehanteerd en conform toegepast.

1.4.2 Risicoprofiel

De belangrijkste risico's die zich in het verslagjaar hebben voorgedaan laten zich het best omschrijven als:

Subsidiekorting versus reorganisatie omvang

Met ingang van het Kunstenplan 2013 – 2016 ontvangt NedSym 44% minder rijkssubsidie dan voorheen, een bedrag van ruim € 2 mio. De ingezette reorganisatie levert een kostenbesparing op van € 900K. NedSym heeft ervoor gekozen om aanvullende verdien capaciteit te ontwikkelen teneinde het ingevoerde bedrijfsmodel uit te kunnen voeren. Het verschil tussen subsidiekorting en kostenbesparing moet worden opgevangen door het genereren van extra inkomsten. In de opbouwfase van deze verdiepcapaciteit zal de stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest een overbruggingsfinanciering ter beschikking stellen.

1.5 Personeel en organisatie

1.5.1 Algemeen

Naar aanleiding van de toelichting medio november 2010 van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op toekomstige financieringsvoorwaarden voor de regionale orkesten, is in 2011 een vacaturestop afgekondigd voor vaste aanstellingen en deze is in 2013 gehandhaafd.

Om ervoor te zorgen dat het orkest kwalitatief en formatief op sterkte blijft, terwijl geen vaste arbeidsovereenkomsten meer kunnen worden aangegaan, worden nieuwe arbeidsovereenkomsten enkel aangegaan binnen de in 2011 opgerichte Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV.

In 2013 heeft afwikkeling plaatsgevonden van de reorganisatie die in 2012 is doorgevoerd als gevolg van de bezuinigingen in de rijkssubsidie. Met name in de eerste maanden van 2013 heeft dit impact gehad op organisatie.

Op 1 juli 2013 is er een nieuwe CAO Nederlandse Orkesten tot stand gekomen. Een nieuwe verplichting wat in de nieuwe CAO tot stand is gekomen is dat er meer op het gebied van loopbaan en ontwikkeling moet worden gedaan. Hiervoor is een nieuw beleid opgesteld en deze is door middel van ontwikkelgesprekken in gang gezet. De werkgever is verplicht jaarlijks in beeld te brengen wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn ten aanzien van de positie en profilering van het orkest, de gevolgen daarvan voor de bezetting en de daarmee samenhangende ontwikkeling van taken en competenties. Dit wordt besproken met de OR.

In het verslagjaar is gestart met het herijken van de aanvullende afspraak op de CAO met betrekking tot arbeidstijden, werktijden, indeling werkzaamheden en rusttijden. Met de OR zijn afspraken gemaakt die aansluiten op de nieuwe CAO en waarmee de inzetbaarheid van de orkestleden en daarmee de noodzakelijke flexibiliteit van NedSym gehandhaafd kan blijven.

1.5.2 Arbo-beleid

Het ziekteverzuim is ten opzichte van vorig jaar iets gestegen. Dit werd grotendeels veroorzaakt door een aantal langdurig zieken.

Ziekteverzuim	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Verzuimpercentage kort:	1,11%	1,66%
Verzuimpercentage lang:	3,09%	4,24%
Verzuimpercentage totaal:	4,20%	5,90%
Aantal ziekmeldingen:	92	85
Gemiddeld aantal verzuimdagen:	17,06	16,52

1.5.3 Personeelsbestand

Omdat nieuwe contracten per 1 januari 2012 in de Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV worden aangegaan zijn er per 31 december 2012 in de stichting Nederlands Symfonieorkest geen vacatures voor orkestleden en voor kantoor. In 2013 hebben 9 vaste medewerkers NedSym verlaten en is 1 medewerker opnieuw in dienst getreden.

Per 31 december 2013 bedroeg het totale personeelsbestand van de stichting Nederlands Symfonieorkest 53,38 fte, waarvan 44,96 fte orkestleden en 8,42 fte kantoorpersoneel. Dit was als volgt samengesteld:

1. De totale formatie bestond uit 65 personen. 38 full time aanstellingen en 27 deeltijdaanstellingen, 33 mannen en 32 vrouwen.
2. Het musicerend personeel bestond uit 55 personen. 33 full-time aanstellingen en 22 deeltijdaanstellingen, 28 mannen en 27 vrouwen.
3. Het kantoorpersoneel bestond uit 10 personen. 5 full time aanstellingen en 5 deeltijdaanstellingen, 5 mannen en 5 vrouwen.

1.5.4 Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV

Het ziekteverzuim van de Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV is het ziekteverzuim in 2013 als volgt:

Ziekteverzuim	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Verzuimpercentage totaal:	1,51%	2,35%
Aantal ziekmeldingen:	7	18
Gemiddeld aantal verzuimdagen:	11,41	15,33

Per 31 december 2013 kende de Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV drie vacatures voor orkestleden en twee voor kantoor. In 2013 hebben 3 vaste medewerkers de BV verlaten en zijn 4 mensen in dienst getreden.

Van de BV bedroeg per 31 december 2013 het totale personeelsbestand 13 fte, waarvan 7,25 fte orkestleden en 5,75 fte kantoorpersoneel.

1.5.5 Jubilea

Het Nederlandse Symfonieorkest vierde in het verslagjaar de volgende jubilea: 40 jaar in dienst: de heer F. Wiersma

1.5.6 Medezeggenschap

In de OR vergaderingen zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:

- Stand van zaken afwikkeling reorganisatie (afwikkeling vaststellingsovereenkomst, overgang BV, nieuwe taken)
- Landelijke CAO (totstandkoming en aanpak implementatie)
- Opheffen B3 status
- Jaarplanning seizoen 2013/2014
- Jaarverslag en jaarrekening 2012
- Forecast 2013
- Tournees (voorbepreken en evalueren)
- Evaluatie werktijdenregeling
- Marketingbeleid
- Evaluatie mediaregeling
- Werkdruk kantoor en inzet musici in extra taken
- Beschikking (inkomstennorm, loonbijstelling, uitvoeringstaken)

1.6 Marketing, Communicatie en Sales

Voor de muziek uit. Dat is waar het in seizoen 2012/2013 om draaide op het gebied van marketing, communicatie en sales. Door een aantal investeringen in de website, database, communicatiemiddelen, programmering en abonnementverkoop was 2013 een omslagpunt richting seizoen 2013/2014. Zo is onder andere een vernieuwende woensdagserie geïntroduceerd en zijn partnerschappen met RTV Oost en TC Tubantia ontwikkeld. Daarnaast is een samenwerking met 't Stift festival gerealiseerd, is het orkest in de tentoonstelling van Natura Docet Wonderryck Twente opgenomen en bracht voor het eerst een NedSym ensemble een eigen CD uit (NedSym Lite - Crossroads).

In 2013 bestond het orkest bovendien 80 jaar. Dit is op uiteenlopende wijze gevierd: van een speciaal lustrumboek over 100 jaar orkest tot een tweetal gratis verjaardagsoptredens in Zwolle en Enschede. Iedereen in Overijssel en daarbuiten heeft in het jubileumjaar kennis kunnen maken met NedSym. Niet in de laatste plaats doordat het orkest nadrukkelijker dan ooit aanwezig was in internationale, landelijke, regionale en lokale media.

Zo was de tournee in China dagelijks op RTV Oost en Radio4 in beeld en geluid te volgen. Verschillende concerten zijn uitgezonden door omroep Max en het orkest speelde het zondagochtendconcert in het Concertgebouw. Ook bijzonder was de samenwerking met Radio4 die op 20 november een dag lang op locatie in Zwolle uitzendingen verzorgde en waarbij het orkest in vele facetten aan bod kwam. Naar aanleiding van de CD-opname met Eric Vloeimans was NedSym te gast bij De Wereld Draait Door. De CD-opname met Tania Kross bracht verschillende promotieoptredens bij o.a. Kunststof TV en zelfs een Avro-special die 29 december op prime-time is uitgezonden. Chef-dirigent Jan Willem de Vriend nam met het orkest eind november een special op met de NTR die in de loop van 2014 uitgezonden zal worden.

Het resultaat van alle zichtbaarheid is onder andere een structureel betere bezetting van de reguliere concerten.

Het aantal uitverkochte concerten is verder toegenomen. Vooral het vrijdagconcert in Enschede is populair bij de traditionele concertbezoeker. De woensdagconcerten in Enschede zijn populair door het vernieuwende aanbod: met een laagdrempelig repertoire, lichteffecten en de mogelijkheid na afloop met musici een drankje te drinken. In Zwolle werd One2Meetclassic geïntroduceerd voor mensen die niet alleen naar een concert willen: met onbekenden samen genieten, ontmoeten en delen. In Deventer is door gerichte acties het gemiddeld aantal concertbezoekers verdubbeld. Bijzonder is ook dat de door NedSym verzorgde Robeco-concerten in Amsterdam zeer populair waren en dus in zeer korte tijd uitverkocht raakten.

Ook op social media zoals FaceBook en Twitter weten steeds meer fans het Nederlands Symfonieorkest te vinden. Samen met musici is hiervoor een 'social media' werkgroep gevormd om kijkjes achter de schermen te brengen. Het verhaal van het orkest wordt door het hele orkest uitgedragen, niet alleen via storytelling en middelen maar ook doordat het publiek na afloop van bijna alle concerten sinds seizoen 2013/2014 met musici kan napraten. De band met het publiek staat dan ook centraal en de uiteenlopende initiatieven van musici nemen daarbij een prominente plek in.

1.7 Sponsoring

Het Nederlands Symfonieorkest heeft 8 sponsors aan zich verbonden. Van de huidig lopende contracten, met in totaal een waarde van € 90.000 per seizoen, is het contract met Agfra Holding in september afgelopen en wederom met 1 jaar verlengd.

Naast de bovengenoemde sponsors wordt het orkest ondersteund door bijdragen van Sociëteiten verbonden aan speelzalen van het orkest. Sociëteit Apollo en Pecunia Aritibus Vivace te Enschede op jaarlijkse basis. Daarnaast Sociëteit Cortegaardt op projectbasis te Zwolle.

Nieuw

Jubileumcertificaat

Naar aanleiding van het 80 jarig bestaan van het Nederlands Symfonieorkest in het verslagjaar, is het Jubileumcertificaat geïntroduceerd. Het overgrote deel van de certificaten zijn met een eenmalige betaling voldaan, hier zijn geen aktes voor opgesteld.

Speelt u mee?

In december 2013 is het sponsorproject 'Speelt u mee' opgezet. In deze opzet wordt gezocht naar schenkers van kleinere bedragen (van €250 - €1.000) die zich aan verschillende projecten kunnen binden (Muziek voor iedereen, Muziek met een verhaal, Muziek met toekomst). In 2014 zal actief ingezet worden op uitbreiding.

Bij aanschaf van een Lustrumboek is de mogelijkheid geboden een eenmalige donatie aan het orkest te doen.

Beëindigingen:

De sponsorovereenkomst met OAD Groep BV is voortijdig geëindigd in verband met het faillissement van de OAD Groep. Daarnaast is de schenkingsovereenkomst met een schenker na overlijden, conform overeenkomst, komen te vervallen.

Bij het aflopen van het seizoen 2012/2013 zijn de overeenkomsten van Partnerschap opgezegd door het Nederlands Symfonieorkest met als doel de inkomsten van deze Partners te verhogen en de aankoop van een Jubileum certificaat te stimuleren.

Vastgesteld op 16 juni 2014, namens het bestuur van de Stichting Nederlands Symfonieorkest.

De heer H.G. Mannak, bestuurder:

Goedgekeurd op 16 juni 2014, namens de Raad van Toezicht van het Nederlands Symfonieorkest:

De heer mr. H.W. Kesler, voorzitter:

De heer drs. J.W. Lintsen, vicevoorzitter:

De heer H.J. Hazewinkel RA:

Mevrouw G.C. Huisman MBA:

De heer drs. H. Leisink:

De heer H.C.J. Trebbe:

Mevrouw drs. M.G.E. Koomen:

2. ACTIVITEITENVERSLAG

2.1 Repertoire algemeen

De activiteiten van het Nederlands Symfonieorkest in het verslagjaar 2013 weerspiegelen de ambitie om het verhaal van de klassieke muziek op verschillende manieren, op verschillende locaties aan zo veel mogelijk geledingen uit de samenleving te vertellen. Daarbij wordt het artistieke beleid steeds nauwer verweven met het marketingbeleid en draagt de steeds flexibeler organisatiestructuur belangrijk bij aan het vergoten van het publieksbereik van het Nederlands Symfonieorkest en de diverse NedSym-ensembles.

Een eigentijds orkest is veelzijdig en bestrijkt een groot deel van het orkestrepertoire uit vier eeuwen muziek. Dat is de basis van het artistiek beleid dat onder leiding van chef-dirigent Jan Willem de Vriend in 2013 verder vorm kreeg. 'Wij zijn een orkest van de 21ste eeuw', aldus De Vriend. 'Dat betekent dat we ons blijven verdiepen en ontwikkelen in de Klassieken en de vroeg-Romantiek. Dat doen we door hard te werken aan de Beethovens, Mozarts en Haydns, ons vervolgens verder te verdiepen in Chopin, Mendelssohn en Schumann en vernieuwende dingen te doen in het hedendaagse repertoire, zoals met Tan Dun. Zo ontwikkelen we onze eigen stijlkwiteit en uitvoeringspraktijk. Dat maakt ons uniek.'

2.2 Repertoire specifiek

Het werk van **Mendelssohn en Schumann** vormde een belangrijk element in het repertoire van 2013. Onder leiding van de chef-dirigent werd verder gewerkt aan de cyclus van alle vijf grote Mendelssohn-symfonieën: de Vierde ('Italiaanse') en Derde ('Schotse') Symfonie werden uitgevoerd en door Challenge Classics opgenomen. Verder stonden enkele ouvertures en het Violconcert van Mendelssohn op het programma, evenals de Vierde Symfonie van Schumann. In dit repertoire worden zo veel mogelijk de koperen natuurinstrumenten gebruikt. De solisten in het Eerste Pianoconcert van Brahms en het Tweede Pianoconcert van Chopin speelden op historische vleugels.

Uit het groter bezette **(laat)romantische repertoire** werden onder meer de volgende werken gespeeld: de Zevende Symfonie van Dvorak, Zesde Symfonie van Bruckner, de enige symfonie van Dukas en de Derde Symfonie van Rachmaninoff. Samen met musici

van Het Gelders Orkest werd in Gelderland en Overijssel een serie uitvoeringen van Mahlers Vijfde Symfonie gegeven (zie ook 2.7.5).

Werken uit de **20ste en 21ste eeuw** waren in 2013 goed vertegenwoordigd, niet in de laatste plaats door de Nederlandse première van de 'Martial Arts Trilogy' (zie ook 2.3) van de Amerikaans-Chinese componist en dirigent Tan Dun, die in het seizoen 2012/2013 artist in residence was. Verder werden onder meer uitgevoerd het Concert voor Orkest van Bartok, de Sinfonietta voor strijkers van Roussel, het Tweede Trompetconcert van Jolivet, Petrosjka en Symphonies of winds van Stravinsky, evenals werken van Copland, Piazzolla en Marquez.

Aan de **Nederlandse componist** Joep Franssens gaf het Nederlands Symfonieorkest de opdracht om 'Bridge of Dawn, part 2' te componeren. De wereldpremière, waaraan Overijsselse koren en vocale solisten meewerkten, vond plaats op 17 april 2013, onder leiding van Daniel Raikin en werd live door Radio 4 uitgezonden. Ook van de Nederlanders Carel Kraayenhof en Willem Nicolai (zie ook 2.3) stond in 2013 werk op het repertoire.

2.3 Bijzondere projecten

Tournee China

Op uitnodiging van een Chinees impresariaat maakte NedSym orkest in het voorjaar van 2013 een tournee naar China. Onder leiding van chef-dirigent Jan Willem de Vriend werd in zes zalen, waaronder het Shanghai Grand Theatre, een repertoire van West-Europese klassiekers (en als toegift een potpourri van Chinese liederen) ten gehore gebracht, met onder andere de Vijfde Symfonie van Beethoven. Radio 4 maakte radioreportages en (voor de website) video-impresies van de tournee.

Martial Arts Trilogy

Componist Tan Dun (artist in residence gedurende het seizoen 2012/2013) dirigeerde zelf de Nederlandse première van zijn 'Martial Arts Trilogy' in de Rotterdamse Doelen. Daarbij werden – net als bij de volgende concerten in Zwolle en Enschede - delen uit de bijbehorende films vertoond.

Percossa

Slagwerkgroep Percossa ontwikkelde op verzoek van NedSym een nieuwe show, waarbij het symfonieorkest op het concertpodium het duel en de samenwerking aanging met de vier slagwerkers van Percossa. De voorstelling trok zowel bestaand als nieuw publiek en werd enthousiast onthaald.

Unesco

Op uitnodiging van Unesco speelde NedSym op 22 maart 2013 tijdens de World Water Days in Parijs bij de benoeming van Tan Dun tot goodwill ambassadeur van Unesco. Uitgevoerd werden enkele composities van Tan Dun zelf, onder leiding van de componist. De intensieve samenwerking tussen Tan Dun en het Nederlands Symfonieorkest werd bekrachtigd met de benoeming van Tan Dun tot honorair gastdirigent van het orkest.

Feestcantate

Ter gelegenheid van de 'landelijke festiviteiten rond '200 jaar Koninkrijk' nam het orkest, in samenwerking met het Residentie Bachkoor, de 'Feestcantate' van Willem G.F. Nicolaï op in het programma. Dit bijna vergeten werk voor koor, orkest en vijf vocale solisten werd in 1869 geschreven voor de onthulling van het Monument 1813 in Den Haag en behandelt (op tekst van Nicolaas Beets) het ontstaan van het koninkrijk. Voor de heruitgave, heruitvoeringen (in Den Haag, Zwolle en Enschede) en CD-opname van de 'Feestcantate' werden extra fondsen geworven en gevonden.

Openluchtconcerten

Tijdens de manifestatie Kunst in het Volkspark werd op 9 juni 2013 met twee openluchtconcerten en een laagdrempelig programma een groot publiek bereikt. In juli verzorgde het kamerorkest van het Nederlands Symfonieorkest de slotact van het Pleinconcert in Almelo. Begin september speelde het orkest tijdens een concert met 'high wine' op Landgoed De Wilmersberg een programma met filmmuziek van John Williams.

Casual Klassiek

Foto: Renaldo Markus

In samenwerking met poppodium Metropool in Hengelo werd een nieuwe concertformule getest. Onder de titel Casual Klassiek gaf het orkest een informeel klassiek concert in Metropool, met een pauseloos programma, toegelicht door de dirigent, voor een staand publiek. De belangstelling was goed en de publieksreactie positief.

CD-opnames

In het kader van de langlopende samenwerking tussen het orkest, chef-dirigent Jan Willem de Vriend en Challenge Classics werd in 2013 verder gewerkt aan de Mendelssohn-cyclus, waarbij alle vijf grote symfonieën worden opgenomen. In het verslagjaar vonden de opnames plaats voor de Derde en Vierde Symfonie van Mendelssohn (inclusief DVD-opnamen). Ook voor Challenge Classics werd onder leiding van Jurjen Hempel een CD met Tania Kross opgenomen met op opera-aria's geïnspireerd nieuw repertoire. Met het Duitse label CPO (Classic Productions Osnabrück) werkt NedSym sinds 2006 samen bij het

registreren van orkestwerken van Nederlandse componisten. In 2013 werd de Andriessen-cyclus voltooid met het opnemen van onder andere zijn Vierde Symfonie. CPO maakte ook een semi live-registratie van de 'Feestcantate' van Nicolai.

Televisie

In december werden door de NTR opnames gemaakt voor een nieuw tv-programma van NTR Podium: 'Jan Willem de Vriend geeft muziekcollege', dat begin 2014 zal worden uitgezonden.

Radio

Omroep Max maakte in het verslagjaar voor het Radio 4-programma 'Het avondconcert' opnamen van de concerten op 17 april (live uitzending van o.a. de wereldpremière van Joep Franssens 'Bridge of Dawn, part two'), 2 oktober (programma met werken van o.a. Copland, De Falla, Piazzolla en Kraayenhof, uitgezonden op 29 oktober), en 29 november ('Feestcantate' van Nicolai, uitgezonden op 3 december). De AVRO zond live het Zondagochtendconcert uit vanuit het Concertgebouw Amsterdam, waarbij het Violonconcert van Mendelssohn en de Vierde Symfonie van Schumann werden uitgevoerd.

Operafestival St. Moritz / Basel

Het eerste project in het kader van de meerjarige samenwerking met het Zwitserse Operafestival St. Moritz vond plaats in de zomer 2013. Tussen 29 juni en 13 juli werkte het orkest mee aan een bijzondere encensering van Mozarts Don Giovanni onder leiding van chef-dirigent Jan Willem de Vriend. In het legendarische Hotel Kulm vonden de uitvoeringen in een intieme setting voor telkens 300 - om het toneel gegroepede - toeschouwers plaats. Het orkest werkte bovendien mee aan dezelfde productie die van 30 augustus tot 6 september in het Volkshaus in Basel werd gespeeld.

2.4 Dirigenten en solisten

2.4.1 Dirigenten

Chef-dirigent Jan Willem de Vriend leidde het orkest in een groot aantal concert-, CD- en operaproducties met composities van o.a. Mozart, Beethoven Mendelssohn, Schumann, Chopin, Dvorak en Brahms. In enkele programma's met (laat)romantisch en moderner repertoire werd samengewerkt met de gastdirigenten Jean-Bernard Pommier (Rachmaninoff, Dukas), Toshiyuki Kamioka (Liszt, Bartok), Daniel Raikin (Moessorgski), Julia Jones (Prokofjev, Stravinsky), Thomas Zehetmaier (Bruckner) en Libor Pesek (Suk, Dvorak).

Nederlandse dirigenten die het orkest in 2013 leidden waren Ivan Meylemans, David Porcelijn, Jurjen Hempel, Jos Vermunt en Ed Spanjaard (zie ook 2.7.5). Een aantal jeugd- en familieconcerten werd gedirigeerd door Pieter-Jelle de Boer en Arjan Tien.

2.4.2. Solisten

Nederlandse solisten met wie in 2013 werd samengewerkt zijn o.a. de pianisten Ronald Brautigam en Ralph van Raat, harpiste Lavinia Meijer, slagwerkgroep Percossa, bandoneonist Carel Kraayenhof, gitarist Izhar Elias, trompettist Ido-Jan Stalman en sopraan Heleen Koele. Onder de buitenlandse solisten bevonden zich namen als Thomas Zehetmaier (vioolsolist in het programma waarin hij Mozart en Bruckner dirigeerde), pianist Severin von Eckardstein, de violisten Ray Chen, Eugene Ugorsky, Eldbjorg Hemsing en de cellist Jakob Koranyi.

Behalve met vocale en instrumentale solisten werkte het orkest ook samen met acteurs en vertellers, met name in de Familieconcerten. Voor de uitvoering van de Feestcantate werden verbindende teksten geschreven door Peter te Nuyl, vertolkt door Felix-Jan Kuypers.

2.5 Podia

In het Muziekcentrum in standplaats Enschede vinden bijna alle orkestrepetities, een groot aantal concerten en alle cd-registraties plaats. In Enschede zijn de concerten verdeeld over verschillende abonnementsseries, familieconcerten en losse concerten. De tweede hoofdspeelplaats is provinciehoofdstad Zwolle, waar drie verschillende abonnementen werden aangeboden en familieconcerten werden gegeven. Andere vaste speelplaatsen waren Deventer en Hengelo en een aantal kleine podia in de regio. Buiten de regio werden gastconcerten verzorgd in o.a. Rotterdam, Amsterdam en Arnhem. In het buitenland vonden concerten plaats in het Zwitserse St. Moritz en Basel en tijdens de China-tournee in onder meer Shanghai.

2.6 Ensembles

Het Nederlands Symfonieorkest heeft naast zijn symfonische bezetting een rijk palet aan vaste ensembles en flexibele formaties, die in staat zijn (gelijktijdig) op uiteenlopende locaties verschillende soorten optredens te verzorgen. Door de flexibele inzetbaarheid van de ensembles kan op steeds meer plaatsen steeds meer publiek worden bereikt.

2.6.1 Kamerorkest van het Nederlands Symfonieorkest

Het Kamerorkest bestaat uit circa 25 musici en richt zich op het rijke repertoire dat door de eeuwen heen speciaal voor kamerorkest is geschreven. In 2013 verzorgde het Kamerorkest de slotact van het Pleinconcert in Almelo en trad het op bij de feestelijke heropening van Museum de Fundatie in Zwolle.

2.6.2 Baroque Academy of the Netherlands Symphony Orchestra

Dit ensemble (BANSO) legt zich toe op het uitvoeren van barokrepertoire. Daarbij wordt gebruik gemaakt van periode-instrumenten als baroktrompetten, natuurhoorns, houten fluiten en strijkinstrumenten met darmsnaren en barokstrijkstokken.

2.6.3 NedSym Lite

Het repertoire van dit ensemble varieert van licht klassiek tot zigeunermuziek en jazz, deels in eigen arrangementen. Bij Challenge Classics verscheen in 2013 de eerste CD van NedSym Lite, waaraan Carel Kraayenhof als gastsolist meewerkte. Radio 4 besteedde een week lang aandacht van de release van deze CD.

2.6.4 NedSym Brass

NedSym Brass bestrijkt repertoire van de renaissance tot nu, van klassiek tot pop en treedt op tijdens concerten of bij speciale feestelijke of sfeervolle gelegenheden. Tijdens de Military Boekelo-Enschede reed een amazone een kür op live muziek van NedSym Brass. Het ensemble verzorgde onder meer ook een lunchconcert in het cultuurcentrum van Universiteit Twente.

2.6.5 Overige ensembles

Andere ensembles van het orkest traden onder meer op bij concerten in het Rijksmuseum Twenthe, tijdens de Military Boekelo-Enschede en in verzorgingshuizen in de provincie Overijssel.

2.7 Samenwerking

2.7.1 Nationaal Muziekkwartier

In het Nationaal Muziekkwartier werken zes professionele Enschedese cultuurinstellingen samen: de Nationale Reisopera, het Nederlands Symfonieorkest, poppodium Atak, Kunstenschool Kaliber, ArtEZ Conservatorium en het Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede.

Met het Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede vindt afstemming en samenwerking plaats op het gebied van programmering, marketing en educatie. Gezamenlijk werden bijvoorbeeld de inleidingen (Concert Entree) bij de abonnementsconcerten van het orkest aan het publiek aangeboden, evenals enkele openbare repetities en een Luistercursus muziekgeschiedenis. Vanwege de drastische bezuinigingen bij de Nationale Reisopera werd in 2013 niet de gebruikelijke operaproductie begeleid. Wel werkte het orkest in kleine bezetting mee

aan de Carmen-productie (versie: Peter Brooks) van de NRO, waarmee het 100-jarig bestaan van de schouwburg in Hengelo werd gevierd.

In het kader van de samenwerking met de ArtEZ-conservatoria van Arnhem, Enschede en Zwolle lopen gekwalificeerde studenten stage bij de symfonische producties van het Nederlands Symfonieorkest, studenten met als hoofdvak Docent Muziek assisteren bij educatieve producties van het orkest en er vindt uitwisseling van docenten en musici plaats.

Met Kunstenschool Kaliber werd vooral samengewerkt op het terrein van educatie.

2.7.2 Stichting Twentse Mattäus Passion en Consensus Vocalis

Met zowel de stichting Twentse Matthäus Passion als met Consensus Vocalis bestaat een hechte relatie. In het verslagjaar zijn er geen gezamenlijke concerten georganiseerd, dit zal in 2014 wel weer het geval zijn.

2.7.3 Het Gelders Orkest

Twee maal per seizoen wordt voor het groot romantisch repertoire een gezamenlijke productie tot stand gebracht die in zowel Overijssel als Gelderland wordt uitgevoerd. In december werd voor het eerst een dergelijke coproductie uitgevoerd en speelde NedSym, in samenwerking met musici van HGO, o.l.v. Ed Spanjaard de Vijfde Symfonie van Mahler.

2.7.4 Amateurkoorbegeleiding

Bij drie concerten van verschillende amateurkoren uit de provincie Overijssel verzorgde het Nederlands Symfonieorkest in 2013 de orkestbegeleiding. Samen met Het Gelders Orkest heeft NedSym twee Gelderse koren begeleid in het Requiem van Verdi.

2.7.5 Valerius Ensemble

De samenwerking met dit kamermuziekensemble dat grotendeels bestaat uit musici van het Nederlands Symfonieorkest, leidde onder meer tot een met de orkestprogrammering samenhangende serie kamermuziekconcerten.

Op basis van het in 2013 getekende convenant zullen beide organisaties stap voor stap met elkaar integreren.

2.7.6 Prinses Christina Concours regio Oost

NedSym biedt, bij voldoende kwaliteit, de winnaar van dit concours een optreden met het orkest aan. In 2013 ging de prijs naar saxofoniste Deborah Witteveen (1995), die op 5 juli tijdens het Almelose Pleinconcert bij het orkest soleerde in het Saxofoonconcert van Glazunov.

2.7.7 NJO Symfonieorkest

Het Nederlands Symfonieorkest biedt de orkestmusici van de toekomst graag een podium. Het NJO Symfonieorkest, waarin de beste studenten van Nederlandse conservatoria zijn verenigd, speelt zo mogelijk een keer per seizoen in een concertserie van NedSym. In 2013 was het NJO Symfonieorkest te gast met Mahlers Derde Symfonie.

2.7.8 Jeugdtheater Sonnevand en de Nationale Reisopera

In samenwerking met jeugdtheater Sonnevand en de Nationale Reisopera is NedSym bij de coproductie Wildeman in 2012 een intensief educatietraject gestart. Deze pilot resulteerde in 2013 in een vierjarig traject waarbij 12 basisscholen en 12 culturele instellingen in Enschede elkaar hebben geadopteerd om cultuureducatie een kwaliteitsimpuls te geven. De educatiemedewerkers van alle BIS-instellingen in Enschede en cultuurcoördinatoren van de basisscholen komen regelmatig bij elkaar om van elkaar te leren en het educatieve aanbod op elkaar af te stemmen.

2.7.9 'T Stiffestival

Het Nederlands Symfonieorkest is in 2013 een samenwerking aangegaan met het Stiffestival in Weerselo (28-31 augustus). Dit internationale kamermuziekfestival werd productioneel ondersteund door het NedSym. Zo verliep de kaartverkoop via de website van het NedSym en werd er op de vleugel van het orkest gespeeld.

2.8 Educatie

Het Nederlands Symfonieorkest stelt zich tot doel zoveel mogelijk kinderen en volwassenen een intensieve muzikale ervaring te laten opdoen. Teneinde diverse doelgroepen van verschillende leeftijden te bereiken is educatie daarom een belangrijk speerpunt in het beleid. Het orkest wil mensen een nieuwe muzikale wereld laten ontdekken, waarbij ze de kracht van symfonische muziek kunnen ervaren. Daarom ontwikkelt het Nederlands Symfonieorkest voor zowel ervaren muzikkliefhebbers als publiek dat voor het eerst met een orkest kennismakt speciale concertformules en educatieve activiteiten, teneinde verdieping en handvatten te bieden voor een optimale concertervaring.

Educatie bij het Nederlands Symfonieorkest gaat verder dan alleen een kennismaking met het orkest. Als spil in de provincie Overijssel speelt het orkest een belangrijke rol in het onderwijs- en culturele veld. Het orkest bevordert samenwerking met verschillende culturele en onderwijspartners, stimuleert amateurmuziek, coacht muziekverenigingen, ondersteunt verschillende onderwijstrajecten en ontwikkelt een doorlopende leerlijn muziekeducatie.

Een selectie uit de educatieve activiteiten

NedSym heeft een uitgebalanceerd pakket van educatieve activiteiten uitgevoerd met leerlingen van Overijsselse scholen, zowel op school als in de concertzaal. Zo speelden vijf musici het vertelconcert *Assepoester* op verschillende basisscholen voor meer dan 500 leerlingen (groep 1-3) die allemaal meedansten. Meer dan 900 leerlingen (groep 4-5) hebben kunnen genieten van het vertelconcert *Ontdek het orkest en Olifantje Babar*, waarbij ze met zelfgemaakte

olifantenmaskers naar de concertzaal kwamen. En meer dan 4200 leerlingen (groep 5-8) hebben meegedaan aan het *Concert voor Rafiq*, waarin zij met body-percussie, zang en bewegingen zelf de hoofdrol speelden in concertzalen in Zwolle en Enschede.

Voorafgaand aan bijna elk familieconcert kunnen in kinderen in de *Instrumententuin* kennis maken met alle instrumenten uit het orkest en er ook op proberen te spelen.

Ook leerlingen uit het Voortgezet Onderwijs werden actief bij het orkest betrokken. Door middel van workshops *Op de bok* konden zij ervaren hoe het is om als dirigent voor een orkest te staan. Met een spannende *GPS-tocht* konden ze culturele instellingen in Enschede ontdekken om uiteindelijk de Ring van Wagner te vinden. Ook speelden veel leerlingen in het voorprogramma of tijdens de pauze van reguliere concerten.

De educatieve activiteiten van het orkest beperken zich niet tot schoolgaande kinderen en jongeren, maar richten zich daarnaast op verschillende doelgroepen zoals volwassenen, amateurs en studenten. Voorbeelden van deze activiteiten zijn

luistercursussen, lezingen, lunchconcerten, buitenconcerten, repetitiebezoeken, workshops en coaching van amateursmuzikanten door orkestmusici.

Bij het Nederlands Symfonieorkest mag iedereen de symfonische muziek en het orkest van dichtbij ervaren. Bij alle repetities zijn groepen jong en oud van harte welkom. Dit resulteerde in 2013 in meer dan 45 repetitiebezoeken met meer dan 1200 bezoekers. De meeste groepen kwamen goed voorbereid naar de concertzaal d.m.v een uitgebreid digitaal lespakket met Instrumentenbingo. In 2013 hebben een aantal zeer bijzondere repetitiebezoeken plaatsgevonden, zoals het bezoek van de Cultuurmaatjes (cultureel inburgeringstraject i.s.m. de Vrije Universiteit Twente) en het bezoek van de Weekendschool (school voor jongeren uit sociaaleconomische achterstandswijken).

Spreiding

De groei van educatieve activiteiten van het orkest van de afgelopen jaren heeft zich in 2013 doorgezet. Dit heeft niet alleen geresulteerd in een verdere toename van kwantiteit en de diversiteit van educatieve activiteiten van het orkest, maar ook een grotere spreiding van deze activiteiten. O.a. in Deventer, Zwolle, Enschede, Steenwijk, Zwartewaterland, Hof van Twente, Olst, Wijhe, Rijssen, Wierden en Vriezenveen is het educatieve aanbod structureel opgenomen in curricula van de scholen.

Maatwerk met Kwaliteit

Met de ambitie om meer maatwerk te kunnen leveren aan scholen is in 2013 in samenwerking met Theater Sonnevanck en de Nationale Reisopera bij de co-productie *Wildeman* een intensief educatietraject uitgevoerd. Door middel van dit traject wordt er een kwaliteitsimpuls gegeven aan het basiscurriculum van de scholen door middel van cultuureducatie. Aan de hand van op maat ontwikkelde dramalessen en muzikale opdrachten worden taalvaardigheid en sociale vaardigheden bevorderd bij leerlingen. Met dit vernieuwende traject en de doorlopende leerlijn muziekeducatie vormt het Nederlands Symfonieorkest één van de kartrekkers bij de regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' in Enschede.

Samenwerking

Om het verhaal van klassieke muziek voor kinderen visueel te maken heeft het orkest veel samengewerkt met Jeugdtheaters, acteurs en zangers. Zo zijn o.a. de volgende voorstellingen stand gekomen: *Alfred J. Kwak* (6+) i.s.m. Residentieorkest en acteur Max Douwe, *Met je hoofd boven water* (9+) i.s.m. Nieuw IJssels Theater (Nijt), *Een valse streek* (6+) i.s.m. Jeugdtheaterschool Enschede, acteur Bram van Oers en de balletklas van Kaliber Kunstenschool, *Met Mozart op Reis* (4+) i.s.m. Music2Gether en *Het orkest groeit* (5+) i.s.m. het Gelders Orkest en Jeugdtheater Kwatta.

De samenwerking met het Gelders orkest op het gebied van educatie heeft in 2013 een enorme vlucht genomen doordat de educatiemedewerker van NedSym sinds eind 2012 het beleid van beide orkesten vormgeeft.

NedSym werkt verder aan de ambitie om meer coherentie aan te brengen in het educatieve aanbod in de provincie, de effecten ervan te versterken en muziekeducatie zowel binnen als buiten school een kwaliteitsimpuls te geven. Het weet zich gesterkt door de groei van educatieve activiteiten in 2013, positieve evaluaties en enthousiaste reacties van de verschillende doelgroepen. Ook weet het orkest zich gesteund door samenwerkingspartners vanuit de kunstsector en het onderwijs.

2.9 Stichting Vrienden van het Nederlands Symfonieorkest

Intensievere samenwerking

In 2013 is de samenwerking met de Vrienden stichting geïntensiveerd om zo een sterkere binding met de ontwikkeling van het orkest te bewerkstelligen. Zo is het bestuur van de stichting uitgebreid met een vertegenwoordiger van NedSym en neemt het orkest een aantal ondersteunende werkzaamheden op zich. Op deze manier kunnen Vriendenwervingsacties gezamenlijk worden opgezet en kunnen de Vrienden sneller geïnformeerd worden over bijzondere activiteiten en speciale aanbiedingen.

Doel van de stichting

Het doel van de inmiddels 60 jaar oude stichting is het steunen van het Nederlands Symfonieorkest op haar eigen manier en in zorgvuldige afstemming met het orkest. De stichting probeert zoveel mogelijk Vrienden te werven die de doelstelling van de stichting onderschrijven. De stichting verwerft haar inkomsten uit vaste jaarlijkse donaties van Vrienden. Deze donaties bedroegen in 2013 €35, €60 en €250 per Vriend.

Financiële steun

De steun aan het orkest door de stichting wordt op verschillende wijzen gerealiseerd, onder meer door financiële bijdragen. In het verslagjaar 2013 heeft de stichting € 60.000 gedoneerd ten behoeve van de tournee van het orkest naar China in mei 2013.

Activiteiten van de Vrienden

- Luistercursus

Dr. Marcel S. Zwitser, docent muziekgeschiedenis en muziektheorie aan onder meer de Schumann Academie in Zwolle en de Roosevelt Academy in Middelburg, heeft voor het zesde achtereenvolgende jaar een luistercursus gegeven, zowel in Enschede als in Zwolle. De cursus werd gegeven op 5 avonden in de maanden januari, februari en maart 2013.

Het hoofdthema van de luistercursus was Stravinsky.

- Reis naar China

Van 25 mei t/m 5 juni 2013 heeft de Oad een reis voor de Vrienden naar China georganiseerd. Hieraan hebben 42 Vrienden deelgenomen. Het orkest heeft in diezelfde tijd een tournee door China gemaakt en de Vrienden hebben 2 concerten van het orkest bijgewoond: het eerste in Wuxi en het slotconcert in Shanghai. Daarnaast bezochten de Vrienden o.a. een Chinese opera, een acrobatische show, een theetuin, de Chinese Muur, de Verboden Stad en de Tempel van de Hemel in Beijing.

- Vriendenconcert

Op 28 september 2013 heeft het jaarlijkse Vriendenconcert plaats gevonden. Dit jaar was het concert in Enschede, de thuishaven van het orkest. Verschillende ensembles traden op, zoals het Valerius ensemble, het NedSym Kamerorkest, het NedSym Brass en het NedSym Lite. Bovendien trad er een kinderkoor op dat begeleid werd door het NedSym Kamerorkest.

Vriendennieuws

In het verslagjaar 2013 is één exemplaar van het Vriendennieuws uitgebracht met daarin actuele informatie over het Vriendenconcert, de luistercursus, openbare repetities, reisverslag over China, financieel overzicht en de jubilarissen.

Samenstelling van het bestuur

In de tweede helft van 2013 hebben de heer drs. G.G.J.H.M. Leonards, de heer drs. A.J.M. Smale en de heer J. Bos afscheid genomen als bestuurslid.

Het bestuur bestaat per 31 december 2013 uit de volgende personen:

De heer mr. H.C. van der Sijs – voorzitter

De heer drs. B.A. Klaver – vicevoorzitter

Mevr. E.A.M. van der Hart-Lange – secretaris

De heer P.H. Kamphuis – penningmeester

3 JAARREKENING

3.1 Balans 2013

ACTIVA	2013	2012
Immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa	216.663	268.915
Financiële vaste activa	17.460	18.060
Totale Vaste Activa	234.123	286.975
Vorraden	23.663	39.286
Vorderingen	251.780	500.008
Liquide middelen	3.473.439	4.188.887
Totale Vlottende Activa	3.748.882	4.728.181
TOTALE ACTIVA	3.983.005	5.015.156
PASSIVA	2013	2012
Algemene reserve	120.362	357.946
Bestemmingsfonds OCW	239.482	-
Overige bestemmingsfondsen	-	-
Totale Eigen Vermogen	359.844	357.946
Voorzieningen	42.038	39.618
Totale voorzieningen	42.038	39.618
Totale Langlopende schulden	80.676	118.795
Totale Kortlopende schulden	3.500.447	4.498.797
TOTALE PASSIVA	3.983.005	5.015.156

3.2 Functionele exploitatierekening 2013

BATEN	2013	Begroting	2012
	€	€	€
Directe opbrengsten	1.263.576	1.296.000	1.117.971
<i>Publieksinkomsten</i>	906.766	753.500	785.838
<i>Sponsorinkomsten</i>	-	-	-
<i>Overige inkomsten</i>	356.810	542.500	332.134
Indirecte opbrengsten	-	-	-
Totale Opbrengsten	1.263.576	1.296.000	1.117.971
Subsidie OCW	3.550.417	3.500.000	5.544.096
Subsidie provincie CuNo	-	-	370.029
Subsidie gemeenten CuNo	73.054	73.000	73.054
Overige subsidies/bijdragen publieke middelen	1.266.455	-	1.078.832
Overige subsidies/bijdragen	1.844.952	2.239.833	10.500
<i>Subsidies uit publieke middelen</i>	-	-	-
<i>Bijdragen uit private middelen</i>	1.844.952	2.239.833	10.500
<i>Bijdragen van VSB-fonds</i>	-	-	-
Totale Bijdragen	6.734.878	5.812.833	7.076.511
TOTALE BATEN	7.998.454	7.108.833	8.194.482
LASTEN	2013	Begroting	2012
	€	€	€
Beheerlasten personeel	1.337.911	1.054.931	1.172.235
Beheerlasten materieel	423.088	519.000	402.934
Totale Beheerlasten	1.760.999	1.573.931	1.575.169
Activiteitenlasten personeel	4.969.642	4.388.654	5.062.852
Activiteitenlasten materieel	1.301.522	1.228.414	1.104.183
Totale Activiteitenlasten	6.271.165	5.617.068	6.167.036
TOTALE LASTEN	8.032.164	7.190.999	7.742.205
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-33.710	-82.166	452.276
Saldo rentebaten/-lasten	36.208	101.500	-6.263
Saldo bijzondere baten/lasten	-	-	-93.290
Resultaat deelnemingen	-600	-	-
EXPLOITATIERESULTAAT	1.899	19.334	352.723
Dit exploitatieresultaat is als volgt verwerkt:			
Toegevoegd/onttrokken bestemmingsreserve	239.482	-	-
Toegevoegd/onttrokken algemene reserve	-237.584	19.334	352.723

3.3 Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Nederlands Symfonieorkest bestaan voornamelijk uit het bevorderen van symfonische muziek.

Voorschriften jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig de voorschriften van het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016 hetgeen blijkt uit de indeling van de jaarrekening.

Vergelijkende cijfers

Tenzij anders vermeld, zijn de cijfers van 2013 vergelijkbaar met de cijfers uit de normbegroting, alsmede de cijfers van 2012.

Gelieerde organisaties

Als gelieerde organisaties kunnen worden aangemerkt:

Stichting Remplaçanten Orkest van het Oosten: deze stichting heeft als doel het beschikbaar stellen van musici, dirigenten, solisten en andere medewerkers aan Stichting Nederlands Symfonieorkest.

Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV: deze vennootschap heeft als doel het beschikbaar stellen van werknemers aan orkesten en culturele instellingen ter uitvoering van taken en werkzaamheden op het gebied van het orkestwezen. Het selecteren, werven, indienstnemen en opleiden van personen die uitvoering moeten geven aan de doelstellingen.

Stichting Aurora Muziek en Opera: deze stichting heeft als doel het verzorgen of doen verzorgen van concerten en evenementen; Het bieden van een platform voor de ontwikkeling van uitvoerende kunstenaars.

Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest: deze stichting heeft als doel het verlenen van steun aan en de financiering van culturele instellingen en organisaties die ten doel hebben het aanbeiden en uitvoeren van muziek in Overijssel, in het bijzonder Stichting Nederlands Symfonieorkest, en de daarmee verbonden instellingen.

Projectmanagement Patronaat Nederlands Symfonieorkest BV: deze vennootschap heeft als doel dienstverlening voor uitvoerende kunst door middel van het verlenen van diensten en geven van adviezen op het gebied van projectmanagement alsmede het (doen) ontwikkelen, begeleiden, organiseren en uitvoeren van projecten en evenementen, in het bijzonder op muzikaal en cultureel gebied, al dan niet in samenwerking met of in opdracht van derden alsmede het werven van gelden met gebruikmaking van genoemde zaken ten behoeve van Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest.

Conform artikel 2.26 lid 6 van de regeling op het specifiek cultuurbeleid geldt dat de jaarrekening van een ontvanger van vierjaarlijkse instellingssubsidie vergezeld gaat van de jaarrekeningen van dochtermaatschappijen van de instelling als bedoeld in artikel 24a van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek of andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten en zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden lineair berekend.

De volgende afschrijvingspercentages zijn van toepassing:

- gebouwen en terreinen	verbouwing	: 10%;
	verbouwing Muziekkwartier	: 10%;
- inventaris en inrichting	inventaris	: 20%;
	gebruiksapparatuur	: 20%;
	werkkleding	: 20%;
	instrumenten	: 5%/10%;
	computerapparatuur	: 20%;
	software	: 20%;
- vervoermiddelen	vrachtauto	: 20%.

Financiële vaste activa

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van Stichting Nederlands Symfonieorkest.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het resterende aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de vennootschap ten behoeve van deze deelnemingen. Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Vorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijzen. Voor eventuele incurantheid van voorraden wordt een voorziening getroffen.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders is vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Bestemmingsreserve

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, worden met uitzondering van projectsubsidies in de staat van baten en lasten vermeld, onder vermelding van de aard van de bestemming. Ook de besteding hiervan wordt afzonderlijk vermeld.

Indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden verwerkt in de desbetreffende bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en).

Indien in een volgend verslagjaar uit deze bestemmingsreserve(s) respectievelijk bestemmingsfonds(en) wordt geput, wordt deze besteding in de staat van baten en lasten als last verantwoord.

Het saldo van de staat van baten en lasten wordt bepaald inclusief het overschot of tekort dat is ontstaan uit hoofde van de baten en lasten met een bijzondere bestemming. Onder de staat van baten en lasten wordt vervolgens een specificatie van de verwerking van dit saldo opgenomen, waaruit blijkt hoe dit saldo is verwerkt in de onderscheiden posten van het eigen vermogen.

Jubileumvoorziening

Er is een jubileumvoorziening gevormd voor personeelsleden die 25 en/of 40 jaar in dienst kunnen zijn. De uitkeringen zijn gebaseerd op de geldende CAO. In de voorziening wordt rekening gehouden met een blijfkans. De voorziening wordt naar rato opgebouwd tot aan de jubileumdatum. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde met een rekenrente van 2%.

Voorziening voor personeelsbeloningen

De stichting heeft een pensioenregeling, die wordt gefinancierd door afdrachten aan bedrijfstakpensioenfonds (ABP). Daarbij worden de opgebouwde aanspraken steeds in het betreffende kalenderjaar afgefinancierd door middel van kostendekkende premiebetalingen. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de stichting en worden in de balans opgenomen als voorziening. Bij eindloonregelingen wordt een verplichting (voorziening) voor (coming) backservice opgenomen indien toekomstige salarisverhogingen op balansdatum reeds zijn toegezegd.

De dekkingsgraad van het betrokken bedrijfstakpensioenfonds bedraagt ultimo 2013 volgens opgave van het fonds 105,9% en ultimo 2012 96%. Op basis van de uitvoeringsovereenkomsten heeft de stichting geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan door hogere toekomstige premies. Ultimo 2013 (en 2012) had de stichting derhalve geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

Langlopende en kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Wet Normering Topinkomens

Op grond van de Wet Normering Topinkomens dienen de volgende beloningen te worden toegelicht:

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkg. betaalde SV-premies	Belastb. kosten-vergoed	Voorz. Betaalb. op termijn	Beëind. uitkeringen	Motivering
H.G. Mannak	Directeur	nvt	1,0 fte	€144.500	€ 0	€ 0	€ 0.	nvt	nvt
H.W. Kesler		nvt		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt
J.W. Lintsen		nvt		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt
G.C. Huisman		nvt		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt
H. Leisink		nvt		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt
H.J. Hazewinkel		nvt		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt
H.C.J. Trebbe		nvt		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt
M.G.E Koomen		nvt		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt
G.P. Molhoek		nvt		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	nvt	nvt

3.4 Grondslagen voor de bepaling van het exploitatieresultaat

Algemeen

Als exploitatieresultaat is bepaald, het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde diensten en de exploitatie- en overige lasten over het jaar waarop zij betrekking hebben, tenzij anders is vermeld. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Baten

De baten worden overwegend gevormd uit ontvangen overheidssubsidies, sponsorgelden en recettes bij optredens, alsmede (culturele) fondsen en bijdragen gelieerde partijen. De bedragen zijn na aftrek van eventuele belastingen en kortingen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden lineair berekend.

Overige lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Bijzondere baten/lasten

Als buitengewone baten en lasten worden aangemerkt die inkomsten en uitgaven die niet gerelateerd zijn aan enig cultureel ondernemerschap.

3.5 Toelichting op de balans 2013

VASTE ACTIVA

■ Materiële vaste activa

	Aanschaf waarde	Boekwaarde 1-1-2013	Investerings	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2013
	€	€	€	€	€
Verbouwing	53.720	8.832	-	2.447	6.385
Muziekkwartier	27.345	15.749	-	2.736	13.013
Inventaris	104.785	21.277	4.000	11.170	14.107
Gebruiksapparatuur	100.983	13.990	2.025	5.010	11.005
Werkkleding	96.871	5.035	-	5.035	0
Instrumenten	416.146	140.516	-	19.493	121.023
Computerapparatuur	72.855	3.100	5.600	1.483	7.217
Software	43.324	12.750	3.600	3.442	12.908
Vervoermiddelen	92.500	47.666	-	16.660	31.006
Totaal	1.008.527	268.915	15.225	67.477	216.663

In 2013 hebben beperkte investeringen plaatsgevonden in inventaris, instrumenten en in software licenties.

■ Financiële vaste activa

Het belang van de vennootschap in een andere maatschappij is al volgt verdeeld:	Aandeel in geplaatst kapitaal in %
	<hr/>
Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten B.V.	100,00

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

	2013	2012
	€	€
Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten B.V.		
Boekwaarde per 1 januari	17.460	18.060
Gestort aandelenkapitaal	-	-
Boekwaarde per 31 december	<u>17.460</u>	<u>18.060</u>

De Stichting Nederlands Symfonieorkest heeft een 100% belang in Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV te Enschede.

VLOTTENDE ACTIVA

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
■ Voorraden		
Vorraad Cd's/boeken	<u>23.663</u>	<u>39.286</u>

Met name tussen 2010 en 2013 zijn van een aantal orkestuitvoeringen CD opnamen gemaakt. Deze zullen in de komende jaren tijdens onder meer concertuitvoeringen verkocht gaan worden.

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
■ Vorderingen		
Debiteuren		
Debiteuren	105.386	239.081
Voorziening dubieuze debiteuren	<u>-11.528</u>	<u>-1.528</u>
	<u>93.859</u>	<u>237.553</u>

Het debiteurensaldo per 31 december 2013 is individueel beoordeeld. Waar nodig is een voorziening getroffen. In verband met faillissement van een sponsor is in 2013 een bedrag van € 10.000 voorzien.

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
Vorderingen op gelieerde organisaties		
Rekening-courant Stichting Remplaçanten Orkest van het Oosten (SRO).	-	-
Rekening-courant Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest	-	2.129
Rekening-courant Projecten Stichting Patronaat	-	18.210
Rekening-courant Personeelsvoorziening Orkesten	-	5.718
Rekening-courant Aurora	<u>-</u>	<u>13.524</u>
	<u>-</u>	<u>39.581</u>

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	<u>35.076</u>	<u>44.910</u>
----------------	---------------	---------------

Het saldo van de omzetbelasting bestaat een suppletie omzetbelasting 2012, uit de teruggave omzetbelasting november 2013 alsmede de af te dragen omzetbelasting december 2013.

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
Overige vorderingen		
Nog te factureren omzet	-	-
Nog te ontvangen inkomsten	90.643	91.619
Lening instrumentenfonds	-	1.694
Lening medewerkers NedSym	-	90
Lening fietsplan	1.077	-
Overige vorderingen	<u>26.699</u>	<u>1.824</u>
	<u>118.419</u>	<u>95.227</u>

Onder de Nog te ontvangen inkomsten zijn onder andere opgenomen inkomsten gerelateerd aan voorstellingen waarvan de afrekening in 2014 is/wordt verzonden.

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	2.492	80.802
Voorschot betalingen BUMA	-	-
Waarborgen en Depotbedragen	<u>1.935</u>	<u>1.935</u>
	<u>4.427</u>	<u>82.737</u>

In 2012 zijn onder de vooruitbetaalde kosten ad € 80.802 opgenomen onder meer de kosten van producties die in 2013 zijn uitgevoerd waarvoor reeds betalingen zijn verricht.

Totale Vorderingen	<u>251.780</u>	<u>500.008</u>
---------------------------	----------------	----------------

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
■ Liquide middelen		
Rabobank, rekening-courant rekeningnummer 3968.21.863	55.047	55.144
ABN AMRO Bank, rekening-courant rekeningnummer 5181.95.996	7.647	6.256
ABN AMRO Bank, ondernemersdeposito rekeningnummer 5606.13.695	3.234.744	3.800.006
ABN AMRO Bank, rekening-courant rekeningnummer 4575.25.541	174.023	323.849
Kas	<u>1.977</u>	<u>3.631</u>
	<u>3.473.439</u>	<u>4.188.887</u>

Van de liquide middelen is € 2.226.067,- niet vrij besteedbaar. Dit betreft vooruitontvangen subsidies.

EIGEN VERMOGEN

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
■ Algemene Reserve		
Stand per 1 januari	357.945	5.220
Exploitatieresultaat	<u>1.899</u>	<u>352.725</u>
	359.844	357.945
Overige mutaties	<u>-239.482</u>	-
Stand per 31 december	<u>120.362</u>	<u>357.945</u>

Van het exploitatieresultaat over 2013 is 47,29 % toegevoegd aan de algemene reserve en 52,71% aan de bestemmingreserve OCW. Van het exploitatieresultaat over 2012 is in 2013 op verzoek van het ministerie van OCW 32,39 % toegevoegd aan de algemene reserve en 67,61 % aan de bestemmingreserve OCW.

■ Bestemmingsreserve OCW

Stand per 1 januari	-	-
Exploitatieresultaat	<u>-</u>	<u>-</u>
	-	-
Overige mutaties	<u>239.482</u>	-
Stand per 31 december	<u>239.482</u>	<u>-</u>

In 2013 is op verzoek van het ministerie van OCW een bestemmingsreserve gevormd over het resultaat over 2012.

Totale Eigen vermogen	<u>359.844</u>	<u>-</u>
------------------------------	----------------	----------

VOORZIENINGEN

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
■ Jubileumgelden		
Stand per 1 januari	39.618	-
Ottrekking	<u>-</u>	<u>-</u>
	39.618	-
Dotaties	<u>2.420</u>	39.618
Stand per 31 december	<u>42.038</u>	<u>39.618</u>
Totale Voorzieningen	<u>42.038</u>	<u>39.618</u>

LANGLOPENDE SCHULDEN

	2013	2012
	€	€
ABN AMRO Bank Lease .443		
Hoofdsom	60.500	60.500
Afgeïst tot en met 31 december	-29.260	-17.458
Restant hoofdsom per 1 januari	31.240	43.042
Opgenomen in boekjaar	-	-
Aflossingen in boekjaar	-12.444	-11.803
Restant hoofdsom per 31 december	18.796	31.239
Kortlopend deel per 31 december	-13.120	-12.444
Langlopend deel per 31 december	<u>5.676</u>	<u>18.795</u>

Deze leaseovereenkomst is aangegaan in 2010 ten behoeve van de aanschaffing van een vrachtwagen, die wordt ingezet voor het transporteren van orkestmaterialen.

	2013	2012
	€	€
Lening UniVastgoed B.V. te Zwolle		
Hoofdsom	100.000	100.000
Afgeïst tot en met 31 december	-	-
Restant hoofdsom per 1 januari	100.000	100.000
Opgenomen in boekjaar	-	-
Aflossingen in boekjaar	-	-
Restant hoofdsom per 31 december	100.000	100.000
Kortlopend deel per 31 december	-25.000	-
Langlopend deel per 31 december	<u>75.000</u>	<u>100.000</u>

De verstrekte geldlening heeft een looptijd tot 1 januari 2019, er zijn geen zekerheden verstrekt. In 2014 zal een eerste aflossing plaatsvinden van € 25.000,= Rest van de aflossing vindt plaats voor het eerst op 1 januari 2016 en vervolgens in 4 jaarlijks gelijkblijvende termijnen. Het rentepercentage bedraagt 5 % en is over de gehele looptijd vast en wordt jaarlijks per ultimo boekjaar betaald.

Totale Langlopende schulden	<u>80.676</u>	<u>118.795</u>
------------------------------------	---------------	----------------

KORTLOPENDE SCHULDEN

	31-12-2013	31-12-2012
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen		

ABN AMRO Bank, rekening-courant
rekeningnummer 4575.25.541

-	-
---	---

De saldi van de bankrekeningen corresponderen met de saldi van de laatste dagafschriften over het boekjaar.

	31-12-2013	31-12-2012
	€	€
Schulden aan leveranciers		

Crediteuren

<u>94.818</u>	<u>336.053</u>
---------------	----------------

Dit betreffen schulden aan toeleveranciers van de stichting.

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
Schulden aan gelieerde organisaties		
Rekening-courant Stichting Remplaçanten Orkest van het Oosten (SRO).	100.108	39.441
Rekening-courant Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest	314.048	-
Rekening-courant Projecten Stichting Patronaat	14.977	-
Rekening-courant Personeelsvoorziening Orkesten	11.252	-
	<u>440.385</u>	<u>39.441</u>

Schulden aan en vorderingen op de Stichting Remplaçanten Nederlands Symfonieorkest (SRO) worden in een rekening-courant geregistreerd. Betreffende de rekening couranten zijn geen zekerheden verstrekt. Over de rekening courant-saldi wordt geen rente berekend.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffing en premies sociale verzekeringen	124.165	182.273
Omzetbelasting	-	-
	<u>124.165</u>	<u>182.273</u>

Het saldo loonheffing en sociale verzekeringen ultimo boekjaar bestaat uit af te dragen loonheffing december alsmede af te dragen pensioenpremie ABP over de maand december.

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
Vooruitontvangen subsidies		
Stand per 1 januari	3.492.524	-
Uitkering Frictiekosten	-833.900	-
Vrij deel subsidie	-432.555	-
	<u>2.226.067</u>	<u>-</u>
Toevoeging	-	3.472.495
Stand per 31 december	<u>2.226.067</u>	<u>3.472.495</u>
Totaal Vooruitontvangen subsidies	<u>2.226.067</u>	<u>3.472.495</u>

Onder vooruit ontvangen subsidies staat een in 2012 van het ministerie van OCW als éénmalige lumpsumsubsidie ontvangen tegemoetkoming in de kosten voor de periode 2013-2016. In deze periode zal een verminderd aandeel aan structurele subsidie ten laste van de rijksbegroting worden ontvangen. De lumpsumsubsidie dient ter dekking van te betalen WW/BWU-uitkeringen, afkoopregelingen en voor toekomstige werkloosheidskosten als werkgever zonder B3-status.

	<u>31-12-2013</u>	<u>31-12-2012</u>
	€	€
Overige schulden		
Vakantiegeld	101.553	108.235
Nog te betalen kosten	89.848	115.634
Nog te betalen mediatoeslag	-	6.104
Verplichting wachtgeldregeling	-	25.082
Vakantiedagen	11.156	35.627
Eindejaarsuitkering	3.238	3.381
Nog te ontvangen facturen	236.762	46.055
Aflossingsverplichting ABN AMRO Lease .443	13.120	12.444
Aflossingverplichting lening UniVastgoed B.V.	25.000	-
Vooruitontvangen bedragen	134.334	104.500
Overlopende passiva	-	10.580
	<u>615.012</u>	<u>468.534</u>

De Vooruit ontvangen bedragen 2011 betreffen de vooruit ontvangen recettes op de serie concerten seizoen 2013-2014. De recette van concerten seizoen 2012-2013 wordt per voorstelling ontvangen. De vooruit ontvangen bedragen bestaan uit ontvangen sponsorgelden en subsidies welke betrekking hebben op toekomstige jaren.

De Vakantiegeld- en vakantiedagenverplichting zijn ontleend aan de salarisadministratie en conform deze administratie opgenomen.

De nog te betalen kosten ad € 89.848 bestaan onder meer uit nog te betalen bedragen voor solisten en overige nog te ontvangen kosten van in 2013 verrichte concertproducties en de inschatting van de BUMA afrekening. Daarnaast zijn verplichtingen opgenomen voor overuren, alsmede de afsluitende accountantscontrole over 2013.

De post nog te ontvangen facturen bestaat uit kosten over 2013, welke in 2014 aan de stichting zijn gefactureerd.

Totale Kortlopende schulden	<u>3.500.447</u>	<u>4.498.796</u>
------------------------------------	------------------	------------------

3.6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De Stichting Nederlands Symfonieorkest maakt samen met de Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV sinds 1 oktober 2012 deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting.

De stichting is met de gemeente Enschede een huurovereenkomst aangegaan voor de huur van het Muziekcentrum. Het huurcontract eindigt contractueel op 15 augustus 2014. De huurkosten zullen voor het jaar 2014 circa € 208.000 bedragen.

Fiscale eenheid

De Stichting Nederlands Symfonieorkest vormt tezamen met de Personeelsvoorziening Nederlandse Orkesten BV een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Uit dien hoofde is de stichting hoofdelijk aansprakelijk voor de door de combinatie verschuldigde belastingen.

3.7 Toelichting op de functionele exploitatierekening 2013

Het boekjaar is afgesloten met een positief resultaat van € 1.899. Bij de begroting over 2013 was uitgegaan van een positief exploitatieresultaat van € 19.335. Ten opzichte van 2012 verslechterde het exploitatie resultaat met € 350.824. Het resultaat in 2012 werd beïnvloed door een eenmalige uitkering.

Hieronder worden de belangrijkste posten nader toegelicht en vergeleken met de cijfers uit de begroting alsmede de cijfers 2012.

BATEN

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
■ Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten			
Recettes concerten	360.534	400.000	380.333
Uitkoopsom concerten	154.515	130.000	237.771
Inkomsten opera	3.889	-	36.330
Inkomsten koorbegeleiding	34.340	38.500	66.378
Inkomsten tournees	246.231	85.000	-
Overige inkomsten producties	107.257	100.000	65.026
	<u>906.766</u>	<u>753.500</u>	<u>785.838</u>

Begroting

De recettes over 2013 blijven achter op de begroting, onder ander vanwege een verschuiving naar uitkoopsommen. De inkomsten tournees zijn hoger dan begroot vanwege de ondersteuning van de opera St. Moritz en tournees naar Frankrijk en China.

2012

Ten opzichte van het vorige boekjaar valt op dat de recettes en uitkoopsommen concerten lager zijn uitgekomen. Dit is onder andere het gevolg van een wijziging in abonnementsystematiek en het introduceren van lager geprijsde abonnementen. Onder uitkoopsommen was in 2012 een eenmalige productie (Airways) opgenomen.

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
Overige inkomsten			
Inkomsten Apollo	125.000	125.000	125.000
Inkomsten sponsors	100.000	75.000	35.000
Bijdrage Vrienden NedSym	8.678	100.000	57.716
Inkomsten CD verkoop	66.115	5.000	4.008
Inkomsten advertenties	-	10.000	2.934
Inkomsten sponsorwerving	-	15.000	78.027
Overige inkomsten	57.017	212.500	29.448
	<u>356.810</u>	<u>542.500</u>	<u>332.134</u>

Begroting en 2012

De overige inkomsten over 2013 liggen vanwege lagere fondsinkomsten en minder dan verwachte bijdrage van de Vrienden NedSym onder de begroting. De hogere inkomsten CD verkoop komen voort uit het uitbrengen van reeds in het verleden opgenomen materiaal.

Ten opzichte van 2012 is sprake van een lichte stijging.

Totale Opbrengsten	1.263.576	1.296.000	1.117.971
---------------------------	-----------	-----------	-----------

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
■ Subsidie OC&W			
Structurele subsidie ministerie OC&W	3.550.417	3.500.000	5.544.096
Totaal subsidie ministerie OC&W	<u>3.550.417</u>	<u>3.500.000</u>	<u>5.544.096</u>

Het ministerie heeft over het boekjaar een subsidie beschikbaar gesteld van € 3.550.417. Evenals in 2012 is in 2013 beperkte prijsindexatie toegepast. Ten opzichte van voorgaand jaar is € 1.975.083 minder OC&W subsidie ontvangen.

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
■ Subsidie provincie			
Subsidie provincie Overijssel	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>370.029</u>

De provincie Overijssel heeft voor de subsidieperiode 2009-2012 een subsidie toegekend. Eind 2012 is deze subsidie middels een eenmalige uitkering aan de Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest afgekocht. In het boekjaar 2013 is de subsidie van de provincie Overijssel derhalve nihil.

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
■ Subsidie gemeenten			
Subsidie gemeente Enschede	<u>73.054</u>	<u>73.000</u>	<u>73.054</u>

De subsidie geldt als een bijdrage in de formatiekosten van het orkest.

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
■ Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen			
Incidentele subsidie frictiekostenvergoeding			
OC&W	833.900	-	1.078.832
Projectsubsidie frictiekostenvergoeding OC&W	432.555	-	-
Overige subsidies uit publieke middelen	<u>1.266.455</u>	<u>-</u>	<u>1.078.832</u>

Onder incidentele subsidie frictiekosten staat het in het boekjaar aangewende deel van een in 2012 van het ministerie van OCW als éénmalige lumpsumsubsidie ontvangen tegemoetkoming in de kosten voor de periode 2013-2016, waarin een verminderd aandeel aan structurele subsidie ten laste van de rijksbegroting zal worden ontvangen en voor de kosten die gemaakt moeten worden voor het treffen van een voorziening voor toekomstige werkloosheidskosten als werkgever zonder B3-status.

Onder projectsubsidie frictiekosten staat het niet voor frictiekostenvergoeding benodigde bedrag. Dit bedrag kan conform beschikking worden besteed aan de exploitatie (activiteiten waarvoor OCW een meerjarige subsidie heeft verleend).

■ Overige subsidies/bijdragen			
Bijdrage Stichting Patronaat	1.844.952	2.146.500	-
Culturele projecten/fondsen	-	93.333	10.500
Overige subsidies	<u>1.844.952</u>	<u>2.239.833</u>	<u>10.500</u>

In 2013 is een beroep gedaan op een bijdrage van de Stichting Patronaat Nederlands Symfonieorkest.

Totale Bijdragen	<u>6.734.878</u>	<u>5.812.833</u>	<u>7.076.511</u>
-------------------------	------------------	------------------	------------------

LASTEN

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
■ Beheerlasten			
Beheerslasten personeel			
Salariskosten kantoorpersoneel	898.190	792.931	951.277
Managementvergoeding	144.575	131.500	116.476
Kosten inhuur kantoorpersoneel	209.475	80.000	27.155
Loondoorbetalingverplichting	-	26.000	47.110
Overige beheerlasten personeel	85.671	24.500	30.216
	<u>1.337.911</u>	<u>1.054.931</u>	<u>1.172.235</u>

Begroting

Per saldo liggen de beheerlasten € 282.980 boven de begroting. Deze overschrijding bestaat voor € 279.044 uit onder de salariskosten opgenomen frictiekosten (met name kosten van WW uitkeringen en afkoopregelingen), gerelateerd aan de reorganisatie per eind 2012. Onder de salariskosten zijn de kosten van inhuur kantoorpersoneel hoger dan begroot als gevolg vanwege niet invullen van een aantal vacatures.

2012

Voor de afwijking ten opzichte van 2012 geldt grotendeels dezelfde verklaring als voor de afwijking ten opzichte van de begroting.

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
Beheerlasten materieel			
Huisvestingskosten	76.594	83.500	66.661
Afschrijvingskosten	18.542	19.500	18.285
Kantoorkosten	327.952	416.000	317.988
	<u>423.088</u>	<u>519.000</u>	<u>402.934</u>

Huisvestingskosten

Huur kantoren	41.166	50.000	40.501
ICT Muziekkwartier	29.737	26.500	21.943
Inrichting en onderhoud	1.050	1.500	1.282
Overige huisvestingskosten	4.641	5.500	2.935
	<u>76.594</u>	<u>83.500</u>	<u>66.661</u>

Begroting

De kosten voor huisvesting liggen iets onder de begroting voor het boekjaar 2013. De stichting maakt gebruik van de ICT faciliteiten van het Muziekkwartier. Vanaf 2009 worden hiervoor kosten doorberekend. Deze lagen in 2013 hoger dan begroot als gevolg van aanpassingen in de infrastructuur. De overige huisvestingskosten zijn lager vanwege minder permanente parkeerkosten.

2012

In vergelijking met vorig boekjaar liggen de huisvestingskosten boven het niveau van 2012.

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
<i>Afschrijvingskosten</i>			
Verbouwing kantoor	2.447	2.500	2.447
Inventaris	11.170	11.000	11.700
Computerapparatuur	1.483	4.000	2.219
Software	3.442	2.000	1.919
Vervoermiddelen	-	-	-
	<u>18.542</u>	<u>19.500</u>	<u>18.285</u>

Begroting en 2012

De afschrijvingen over 2013 liggen in lijn met de afschrijvingskosten over 2012.

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
<i>Kantoorkosten</i>			
Administratieve dienstverlening/controlling	48.881	50.000	46.335
Externe advieskosten	6.241	25.000	55.833
Contributies en abonnementen	33.834	37.000	40.684
Juridische advieskosten	165	10.000	467
Kosten salarisverwerking	29.782	18.000	20.742
Portokosten	11.057	10.000	11.632
Kopieerkosten	11.637	12.000	12.516
Accountantskosten	17.212	15.000	16.750
Representatiekosten	8.109	10.000	10.710
Mutatie dubieuze debiteuren	10.000	-	8.200
Overige kantoorkosten	151.035	239.000	94.120
	<u>327.952</u>	<u>416.000</u>	<u>317.988</u>

Begroting

De mutatie voorziening dubieuze debiteuren is het gevolg van het faillissement van een sponsor.

De kosten salarisverwerking zijn hoger dan begroot als gevolg van kosten in het kader van de afwikkeling van de reorganisatie en de fiscale afwikkeling tournee.

Onder de overige kantoorkosten is in 2013 een bedrag begroot van € 150.000 voor de kosten van het 80-jarig jubileum. De werkelijke kosten bedroegen € 65.661.

2012

De belangrijkste afwijkingen 2013 ten opzichte van 2012 betreffen de lagere externe advieskosten (positief € 50.000), de kosten jubileum (€ 65.661) en de hogere kosten salarisverwerking (negatief € 9.000).

Totale Beheerlasten	<u>1.760.999</u>	<u>1.573.931</u>	<u>1.575.169</u>
----------------------------	------------------	------------------	------------------

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
■ Activiteitenlasten			
Activiteitenlasten personeel			
Salariskosten musici	3.671.018	3.319.626	3.635.621
Bijdrage langdurig inactieven	-56.718	-	-7.798
Honoraria remplaçanten	646.559	346.882	647.163
Artistieke leiding	336.896	311.100	470.684
Artistieke zaken	-	-	-
Solistische medewerking	198.724	170.000	138.649
Kosten musici boven de sterkte	72.119	118.546	66.562
Instrumenten-/kledinggeld	56.217	55.000	60.842
Mediatoeslag musici	-	-	-
Kosten wachtgelders	-	-	-
Overige beheerlasten personeel	44.828	67.500	51.129
	<u>4.969.643</u>	<u>4.388.654</u>	<u>5.062.852</u>

Begroting

De werkelijke kosten over 2013 liggen, gecorrigeerd voor frictiekosten, op het niveau van de begroting over 2013. Onder de salariskosten zijn € 554.856 aan frictiekosten opgenomen. De voor frictiekosten gecorrigeerde salariskosten zijn lager dan begroot en worden, als gevolg van het niet invullen van vacatures, gecompenseerd door hogere kosten van remplaçanten. De bijdrage langdurig inactieven betreft met name zwangerschapsgelden, die zijn aangewend om vervanging (remplaçanten) mee te financieren.

2012

De salariskosten voor de musici zijn dit boekjaar circa € 392.000 lager dan vorig boekjaar als gevolg van uitstroom van een aantal musici eind 2012 dan vorig boekjaar.

De vervanging van pensioengerechtigde orkestleden door jongere orkestleden, alsmede door remplaçanten gaat onverminderd door en leidt toekomstig tot lagere (vaste) personeelskosten.

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
Activiteitenlasten materieel			
Activiteitenkosten	1.053.160	947.914	730.137
Publiciteitskosten	199.107	222.000	315.513
Educatieve kosten	322	0	1.750
Afschrijvingskosten	48.934	58.500	56.783
	<u>1.301.522</u>	<u>1.228.414</u>	<u>1.104.183</u>

Activiteitenkosten

Huur Muziekcentrum	223.711	200.000	214.583
Zaalhuur en facilitair	152.781	181.780	167.207
Reis-, verblijf- en séjourkosten	126.821	105.000	79.687
Vervoerkosten	208.199	202.916	62.436
Muziekmateriaal	83.022	89.127	51.920
Overige activiteitenkosten	258.626	169.091	154.304
	<u>1.053.160</u>	<u>947.914</u>	<u>730.137</u>

Begroting en 2012

De begroting huur muziekcentrum wordt overschreden als gevolg van extra gebruik. De hogere reis/verblijf/sejournkosten, vervoerskosten en overige activiteitenkosten zijn grotendeels gerelateerd aan de buitenlandse activiteiten in 2013 (China, Zwitserland, Frankrijk).

	<u>2013</u>	<u>Begroting</u>	<u>2012</u>
	€	€	€
<i>Publiciteitskosten</i>			
Marketingcampagne	1.100	-	60.052
Radio en TV	27.915	10.000	5.000
Advertenties	18.873	20.000	5.635
Mutatie voorraad CD's	31.251	-	36.765
Overige publiciteitskosten	<u>119.968</u>	<u>192.000</u>	<u>208.061</u>
	199.107	222.000	315.513

Begroting

In het boekjaar heeft het Orkest de doorontwikkeling en de uitvoering van de marketingstrategie welke in 2009 is opgestart voortgezet welke doorontwikkeling en uitvoering specifiek gericht is op publiciteit rondom concerten, advertenties, affiches, programma's en overige concert gerelateerde publiciteit. In 2013 werd vooral geïnvesteerd in campagnes op regionale radio en TV, alsmede een campagne met een regionale krant.

2012

Voor zover de cijfers afwijken ten opzichte van het vorige boekjaar, kan dezelfde verklaring worden aangevoerd als bij de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

	<u>2013</u>	<u>Begroting</u>	<u>2012</u>
	€	€	€
<i>Educatieve kosten</i>			
Overige educatieve kosten	<u>322</u>	-	1.750
	<u>322</u>	<u>0</u>	<u>1.750</u>
<i>Afschrijvingskosten</i>			
Verbouwing Muziekkwartier	2.736	2.500	2.736
Gebruiksapparatuur	5.010	7.500	7.733
Werkkleding	5.035	9.500	9.655
Instrumenten	19.493	22.500	19.999
Vervoermiddelen	<u>16.660</u>	<u>16.500</u>	<u>16.660</u>
	<u>48.934</u>	<u>58.500</u>	<u>56.783</u>
Totale Activiteitenlasten	<u>6.271.165</u>	<u>5.617.068</u>	<u>6.167.035</u>

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
■ Rentebaten/-lasten			
Resultaat effecten	-	-	-
Rente inkomsten	44.337	112.500	3.739
Rente lease ABN AMRO Bank	-	-1.500	-232
Rente lease ABN AMRO Bank	-1.296	-2.000	-1.937
Rente lening Univastgoed	-5.000	-	-6.123
Bankkosten	-1.831	-2.500	-1.709
Rentekosten	-	-5.000	-
Dividend en couponrente	-	-	-
Overige rentebaten	-	-	-
	<u>36.209</u>	<u>101.500</u>	<u>-6.263</u>

Begroting en 2012

De rentebaten zijn als gevolg van de lage rente in 2013 lager dan begroot.

Ten opzichte van 2012 zijn de rentebaten hoger als gevolg van de ontvangst eind 2012 van de eenmalige lumpsumsubsidie van het ministerie van OCW.

■ Bijzondere baten/lasten

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
Vrijval voorzieningen	-	-	-
Overige bijzondere baten/lasten	-	-	-93.290
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-93.290</u>

Begroting en 2012

In 2012 is opgenomen een bedrag van € 93.290 welke betrekking heeft op nagekomen kosten uit 2011.

■ Resultaat deelnemingen

	2013	Begroting	2012
	€	€	€
Resultaat Deelneming Personeels- Voorziening Nederlandse Orkesten BV	-600	-	-
	<u>-600</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Exploitatieresultaat	1.899	19.335	352.725
-----------------------------	--------------	---------------	----------------

4. OVERIGE GEGEVENS

4.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Deloitte Accountants B.V.
Grote Voort 207
8041 BK Zwolle
Postbus 480
8000 AL Zwolle
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9993
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: het bestuur van Stichting Nederlands Symfonieorkest te Enschede

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag op pagina 25 tot en met pagina 44 opgenomen jaarrekening 2013 van Stichting Nederlands Symfonieorkest te Enschede gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de exploitatierekening over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag beide in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet - en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet - en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de relevante wet - en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu Limited

3113665270-22250-WP/ava

Deloitte.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van Stichting Nederlands Symfonieorkest. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidcriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van Stichting Nederlands Symfonieorkest gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nederlands Symfonieorkest per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2013 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in de subsidiebeschikking en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen zijn vermeld.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Enschede, 17 juni 2014

Deloitte Accountants B.V.

was getekend: H.J. Boere RA

3113665270-22250-WP/ava

5. PRESTATIEOVERZICHT 2013

	Voorgenomen gemiddelde 2013-2016		Realisatie 2011		Realisatie 2012		Realisatie 2013	
	Aantal act.	Aantal bezoeken	Aantal act.	Aantal bezoeken	Aantal act.	Aantal bezoeken	Aantal act.	Aantal bezoeken
1. Producties/programma's								
a. Nieuwe producties								
b. Reprises								
2. Voorstellingen/concerten								
a. In de standplaats	30	43.000	30	45.326	30	44.813	64	63.021
* b. In de eigen regio (buiten standplaats)	23	24.800	29	10.096	39	21.383		
* c. In de rest van Nederland	5	4.200	4	6.694	4	4.201	74	40.370
d. In het buitenland	6	7.000	3	5.810	1	6.200	25	14.284
3. Schoolvoorstellingen/concerten								
a. In de standplaats	16	5.300	78	10.714	90	10.543	28	9.806
b. In de eigen regio (buiten standplaats)	14	4.200	28	5.262	96	12.403	36	10.878
c. In de rest van Nederland								
d. In het buitenland								
4. Overige activiteiten								
a. Educatieve activiteiten	30	2.500	26	1.382	30	2.132	70	3.973
b. Koor- en operabegeleidingen	5		26	13.345	18	9.896	3	1.708
c. Anders, nl: Kamermuziek/overig			52	22.457	50	30.763	27	1.708
** CD opnames en radio/tv opnames	13		38	6.620	43		24	
d. Bijzondere projecten			10	55.175	5	47.869	2	47.039
Totaal	129	91.000	324	182.881	406	190.203	353	192.787

* Voor 2013 is er slechts onderscheid gemaakt tussen 'standplaats' en 'buiten de standplaats', hierdoor zijn de categorieën 2b en 2c samengevoegd en bij 2c vermeld.

** De radio- en tv-uitzendingen zijn niet meegenomen in de aantallen. (totaal 150.000 mensen).

Ingelogd als Nederlands Symfonieorkest, uitloggen

Help Instellingen Sl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

F
AF

Speellijsten en tentoonstellingen

Programma's:

Nederlands Symfonieorkest

- Jaar afsluiten
- Print

Jaarselectie: 2014

Geaggregeerd overzicht prestatieverantwoording

	Huidig boekjaar (2014)		Activiteitenplan		Vorig boekjaar	
	Aantal	Aantal bezoeken	Aantal	Aantal bezoeken	Aantal	Aantal bezoeken
Aantal operabegeleidingen			1			
Aantal dansbegeleidingen						
Aantal koorbegeleidingen			5		3	1708
Aantal symfonische programma's	0	0	33	0	35	99192
Waarvan aantal met grote bezetting (> 80 musici)			3		2	5630
Waarvan aantal met middelgrote bezetting (40-80 musici)			20		26	84414
Waarvan aantal met kleine bezetting (15-40 musici)			10		7	9148
Programma's voor ensembles (< 15 musici)			20		57	46031
Totaal aantal uitvoeringen	0	0	68	79000	163	117675
Waarvan in de standplaats			30	45000	64	63021
Waarvan buiten de standplaats			34	29000	74	40370
Waarvan in het buitenland					25	14284
Aantal schooluitvoeringen			30	9500	9	5136
Aantal schooluitvoeringen PO					9	5136
Aantal schooluitvoeringen VO						
Aantal jeugduitvoeringen					59	15548
Totaal aantal uitvoeringen per programma	0	0	2,1	2393,9	1,8	1279,1
Totaal aantal educatieve activiteiten			5	50	70	3975
Registraties / adaptaties voor TV					4	1026
Registraties / adaptaties voor radio					6	155
Registraties / adaptaties voor bioscoop						
Workshops voor amateurs			10	500		
Lezingen en inleidingen			20	2000	21	1708
Totaal aantal overige activiteiten						

6. SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT EN BESTUUR PER 31-12-2013

Achternaam	Voornaam, overige initialen	m/v	Geboortejaar	Bestuurs-/ Bestuurfunctie	Datum aanstelling	Datum aftreden	1e, 2e, termijn
Lintsen	Drs. J.W.	M	1962	Vicevoorzitter, audit commissie	1 september 2007	1 september 2015	2 ^e
Huisman MBA	G.C.	V	1955	Lid, audit commissie	1 november 2008	1 november 2016	2 ^e
Kesler	Mr. H.W.	M	1949	Voorzitter, remuneratie commissie	1 september 2009	1 september 2017	2 ^e
Leisink	Drs. H.	M	1956	Lid	1 april 2010	1 april 2014	1 ^e
Hazewinkel RA	H.J.	M	1949	Lid, remuneratie commissie	1 juni 2010	1 juni 2014	1 ^e
Trebbe	H.C.J.	M	1946	Lid	1 januari 2013	1 januari 2017	1 ^e
Koomen	Drs. M.G.E.	V	1966	Lid	26 juni 2013	26 juni 2017	1 ^e
Mannak	H.G.	M	1958	Bestuurder	1 juli 2006		Nvt

(Neven)functies leden Raad van Toezicht

De heer drs. J.W. Lintsen:	Lid college van bestuur Haagse Hogeschool Bestuurslid Theater aan het Spui
Mevrouw G.C. Huisman MBA	Directievoorzitter Rabobank IJsseldelta Zwolle Voorzitter bestuur stichting Werkend Zwolle Voorzitter raad van commissarissen WEZO Lid raad van advies Hogeschool Windesheim Lid bestuur VNO-NCW IJsseldelta Lid raad van advies Deltion College
De heer mr. H.W. Kesler:	CEO Welgedacht Advies BV Lid raad van bestuur (tevens plv. voorzitter) Kansspelautoriteit Adviseur Buitenlandse Betrekkingen FC Twente Commissaris Davinci Groep BV Commissaris Rabobank Enschede-Haaksbergen Voorzitter Twentse Haring Primeur Commissaris Hypercube Business Innovation Lid raad van advies stichting UCS Utrecht Voorzitter bestuur stichting Cremer Museum President-commissaris Tootal Fabrics BV Arbiter bij het Court of Arbitration of Sport UEFA/FIFA match delegate
De heer drs. H. Leisink:	Organisatie adviseur Lid raad van toezicht stichting OPS
De heer H.J. Hazewinkel RA:	Voormalig voorzitter raad van bestuur VolkerWessels Commissaris Heisterkamp Beheer BV Vice voorzitter RvC Koninklijke Boskalis Westminster NV Commissaris Schiphol Group NV Voorzitter RvC Soweco NV Bestuurslid stichting ING Aandelen Non executive partner Base Strategy & Finance BV Voorzitter Strategy Board Twente Voorzitter Universiteitsfonds Twente
De heer H.C.J. Trebbe:	Directeur Trebbe Groep BV Commissaris FC Twente Commissaris Grozette Commissaris Koop Bronbemaling Voorzitter stichting Fransen Fonds Voorzitter Sociëteit Apollo Voorzitter stichting Club van 10
Mevrouw drs. M.G.E. Koomen:	Directeur Corporate Affairs en Communicatie Connexion Bestuurslid en penningmeester InFuture Commissaris ENO

7. SAMENSTELLING DIVERSE ORGANEN EN MUSICI (PER 31-12-2013)

Raad van Toezicht

De heer mr. H.W. Kesler	voorzitter
De heer drs. J.W. Lintsen	vice-voorzitter
Mevrouw G.C. Huisman MBA	lid
De heer drs. H. Leisink	lid
De heer H.J. Hazewinkel RA	lid
De heer H.C.J.Trebbe	lid
Mevrouw drs. M.G.E Koomen	lid

Directie

Harm Mannak	directeur
Jan Willem de Vriend	artistiek leider

Artistieke Zaken

Richard Wigley	manager artistieke zaken
Menno van Duuren *	beleidsmedewerker artistieke zaken
Monique Wijnker *	medewerker educatie

Orkest Zaken

Léon Leijdekkers	manager orkestdzaken
Marij van der Meij *	medewerker planning
Freek van Vliet	productieleider orkest
Werend Vrijlandt *	productieleider ensembles
Jos van Nellestijn	orkestbode

Algemene zaken / Secretariaat

Anne Bijl	hoofd algemene zaken
Jeske Siers *	officemanager
Lucienne Kip *	directiesecretaresse

Financiën / Personeelszaken

Jaco Cornelissen	controller
Erica Weijer	financieel administratief medewerker
Gabriëlle Bunnik	manager HRM
Jaen Rauhé	medewerker HRM

Marketing & Communicatie / Sponsoring

Martijn Albers	manager marketing & communicatie
Violette Vis-Jonkers	medewerker marketing & communicatie
Franciska Storm *	account manager
Yvette Schafraad	sponsoring & pr

Ondernemingsraad

De heer A. Kerklaan	voorzitter
De heer R.H. de Lange	secretaris
De heer J. van Nellestijn	lid
Mevrouw M.M.M. Wijnker	lid
De heer B. Cruiming	lid

Artistieke commissie

De heer P.J.A. Bogaert	voorzitter
De heer B.J. van Grinsven	lid
De heer E. Olsman	lid
Mevrouw P.M. Sidener	lid
Mevrouw D.E.M. Egberts	lid

Musici (peildatum 31-12-2013)

Jan Willem de Vriend Chef-dirigent en Artistiek leider

Eerste viool

Christiaan Bor **
Carla Leurs-de Kleuver */**
Uta Klober **
Peter Bogaert ***
Joan Dillon ***
Marie-Thérèse Herrman
Cordula Kocian
Roelof de Lange
Rebecca Martin
Dorothea Mertin
Athena Norcia
Michael Rein
Clare Robinson
Janne Sorensen
Wlodek Skorupski

Tweede Viool

Robert Windak ***
Ruth Cox
Judith Glas-ten Cate
Paul Hendriks *
Almut Hauser
Albert Oortgiesen
Karl Sousa
Kati Tenner
Annemarie van Viegen *
Margo van Vliet-Koopmans

Altviool

Peter Hans Keuning ***
Michèle Sidener ***
Margaret Cruickshank
Geert Schepel
Roelf Schepel
Eva Suslikova
Richard Wagner

Cello

Judith Chapman ***
René Geesing ***
Sebastiaan van Halsema */***
Merel van Eersel
Luis Gomes Andrade
Stephan Heber
Anne Knappstein

Contrabas

Erik Olsman ***
Hans Annes
Ina Gehring *
Michel Kroese
Tim Nobel

Fluit

Carola Ligt ***
Hans Nijman

Hobo

Erna de Koning ***
Esther Forschelen
Feike Wiersma

Klarinet

André Kerver ***
Joop van der Blom

Fagot

Karoline Munsche

Hoorn

Corina Liefers ***
Bud Fenker
Hans Hilferink
Sanne Hoeijmakers

Trompet

Ido Jan Stalman ***
Daniëlle Egberts
Piertje Feenstra *
Arthur Kerklaan *

Trombone

Nick Danens
Ben Cruiming
Peter van Klink

Tuba

Joost Smeets

Pauken/slagwerk

Bart van Grinsven */***
Frank van der Starre

Piano/Celesta

Inge Lulofs

* (deels) dienstverband met
Personeelsvoorziening Nederlandse
Orkesten BV

** eerste concertmeester

*** plaatsvervangend concertmeester of
aanvoerder

BIJLAGE 1: RECENCIES

LANGS DE
MEETLAT

TcTubantia 25-05-2013

Alleen de klassieken tellen

DOOR Henk ten Harkel

Het is een kwestie van overleven tot er na de crisis weer geld beschikbaar komt voor culturele voorzieningen. Tot die tijd is het Nederlands Symfonieorkest goed af met dirigent Jan Willem Vriend die als geen ander mensen aan zich kan binden. Zelfs gekende haters van klassieke muziek die niets hebben met Bach, Beethoven, Händel, Haydn en andere muzikale grootheden zouden een zwak kunnen hebben voor De Vriend. Bij Pauw en Witteman kletste hij de presentatoren van de stoel over zijn professie en hobby. Smakelijk en toch ook chaotisch oreert hij over de kleinste details van het leven van de grote dirigenten, de manier waarop muziek gespeeld moet worden en zijn persoonlijke betrokkenheid bij opvallende projecten. Hij doet dat zo gedreven dat je bijna denkt dat hij wel een grootheid in de muziek moet zijn. Op één lijn met Herbert von Karajan, Mariss Jansons. Maar juist die grootheden blinken niet uit in grote verhalen, eerder door stilte. De Vriend is zonder enige twijfel een muzikale krachtpatser, een Amsterdammer in Twentse dienst die leeft voor zijn orkest en met lef en tomeloos enthousiasme mensen probeert te winnen voor de klassieken. Maar een absolute grootheid is hij (nog) niet. Kritiek is er op zijn ietwat rommelige directie, op zijn opvattingen en interpretaties soms. Dat leidde er een aantal jaren geleden toe dat er openlijk aan

Jan Willem de Vriend is de ideale dirigent van het Nederlands Symfonieorkest in crisistijd.

Binnenkort wil hij China veroveren.

zijn stoelpoten werd gezaagd, omdat hij niet de juiste man zou zijn voor het Twentse orkest dat in de geest van Jaap van Zweden verder wilde. Die wens te degelijke muzikale topprestaties, ja de oostelijke musici zouden zich moeten kunnen meten met de beste Nederlandse orkesten, de eredivisie. De Vriend is anders. Volkser. „We spelen graag op straat, in cafés, in straten en op pleinen. We gaan terug naar toen. Hoe de muziek ooit werd gebracht. Kleinere bezettingen. Minder uiterlijk, meer innerlijk. Minder gepolijst, ietsje rauwer, veel mooier, veel echter”, zei hij in een interview. De kritiek op Jan Willem de Vriend is nu vrijwel verstomd. Misschien nog latent aanwezig, maar in deze kommer-

volle tijden waarin orkesten zelf de broek op moeten houden is een avontuurlijke *communicator* als De Vriend goud waard. Wie herinnert zich zijn eerste officiële concert in september 2006 niet? Na een mooie uitvoering van Schuberts *Onvoltooide* pakte hij volkomen onverwachts de microfoon en liet hij het manuscript van Schuberts meesterwerk zien. Daarin stonden nog enkele tientallen maten van het vervolg. „Nooit van gehoord. Nu die gaan we dus nog even spelen”, vertelde hij.

Naar eigen zeggen vormde hij het gezelschap om tot een orkest van de eenentwintigste eeuw, inclusief een historisch verantwoorde speelwijze op oorspronkelijke instrumenten. En eerlijk is eerlijk: dat betaalt zich uit. De Vriend kreeg landelijk de handen op elkaar voor de uitvoeringen van Beethoven die zich konden meten met de beste op dat gebied. Zijn spontaniteit, misschien ook naïviteit speelde hem parten toen hij medeopsteller was van een plan om zijn orkest te betrekken bij de Stichting Aurora waarin ook zijn barokensemble Cobattimento Consort Amsterdam en niet te vergeten zijn vrouw

en regisseur Evan Buchman was betrokken. Het was een ultieme poging om 3,5 miljoen euro subsidiegeld binnen te roeien. Hij ging daarbij voorbij aan de belangen van de Nationale Reisopera, die op dat geld had gerekend. De Reisopera ervoer de actie van De Vriend als een dolksteek in de rug. De strijd om de operagelden tekent De Vriend. Spontaan, soms te gedreven, maar altijd op zoek naar *exposure* voor zijn orkest en de klassieke muziek waarvan hij de ambassadeur bij uitstek is. Drie jaar geleden, toen de eerste tekenen van de crisis zichtbaar werden, ging hij met zijn orkest naar Spanje, nu op het hoogtepunt van de economische winter gaat hij naar China. Hij treft er een publiek dat amper iets weet van klassieke muziek. Jan Willem de Vriend, juist hij, zal er niet mee zitten. In de wetenschap dat hij ook hier zijn orkest op de kaart kan zetten en er een nieuwe wereld te winnen valt zal zijn enthousiasme ook hier aanstekelijk werken, desnoods zonder woorden.

Winterswijkse Weekkrant
26-03-2013

Stabat Mater in Jacobskerk

WINTERSWIJK - Op Goede Vrijdag wordt weer het Stabat Mater van Pergolesi uitgevoerd in de Jacobskerk. Dit aangrijpende werk wordt gezongen door Elske

te Lindert (sopraan) en Janneke Vis (alt), begeleid door het NedSym Strijkkwartet en Wim Ruessink (kistorgel). Aanvang 21.15 uur; entree 10 euro.

KLASSIEKE MUZIEK IS TOPSPORT

Van onze speciale verslaggever
ENSCHEDE – Over het antwoord hoeft hij geen seconde na te denken. Klassieke muziek is ook topsport. Daar is Harm Mannak als directeur van het Nederlands Symfonieorkest dagelijks getuige van. „Het vak van musicus is heel fysiek. Er komt veel conditie en uithoudingsvermogen bij kijken. De concentratie tijdens een concert is te vergelijken met de concentratie van een topsporter tijdens een wedstrijd. Muziek is vluchtig. Een noot wordt gespeeld en is meteen weer weg. Daarom moet hij meteen goed zijn. Het samenspel tussen het hele team, van kantoor en musici tot chef-dirigent, is van groot belang. Dit vraagt toewijding en discipline. In Enschede en daar buiten spelen wij voor soms wel duizend man publiek. Dat brengt hoge eisen met zich mee.”

Dit jaar bestaat het orkest tachtig jaar en dat wordt gevierd met jubileumconcerten, een tournee naar China, operabegeleiding in St. Moritz en Basel, speciale evenementen zoals openluchtconcerten tijdens Kunst in het Volkspark of op het Twentse landgoed De Wilmersberg en nog veel meer. Mannak: „Net als topsporters komen we overal, leveren we een unieke prestatie en is er een goede historie. Bovendien hebben we op dit moment als orkest een Nederlandse chef-dirigent, alle andere orkesten kennen chefs met andere nationaliteiten.

Dat biedt grote voordelen. Wij beoefenen muziek op een hoog niveau. Ook daarom is de verbinding met topsport logisch. Tijdens de Military spelen we met ensembles in de cross en in de diverse tenten. Het Nederlands Symfonieorkest is daar overal zichtbaar en hoorbaar.”

Een andere overeenkomst geldt het prestatieniveau. De lat wordt elke keer hoger gelegd. „Wij willen steeds beter presteren door keer op keer kritisch te zijn”, doceert Mannak. „Dat kan bijvoorbeeld door cd-opnamen te maken waarbij alle symfonieën van Beethoven zijn uitgebracht.

Dat leverde lovende internationale recensies op en geeft dus een oordeel over waar je kwalitatief staat. Nu gaan we hetzelfde doen met de symfonieën van Mendelssohn. Net zoals een topsporter: met een plan om het doel te bereiken. Bij de uitvoering van het plan gaan we niet alleen via het 'gebaande pad'. We maken ook programma's waarbij vj's en dj's samenwerken met het orkest om jongeren aan te trekken. Of door Spitsconcerten te geven in het Muziekgebouw aan het IJ in Amsterdam. Of doordat onze chef-dirigent die bij Pauw en Witteman vertelt over klassieke muziek en de relevantie daarvan in de samenleving. Of door de Radio4-prijs, die door Jan Willem

de Vriend is gewonnen voor zijn inzet om klassieke muziek toegankelijker te maken voor een groter deel van de samenleving. Kortom: het presteren op dit niveau is topsport.”

In de topsport zie je vaak atleten met een koptelefoon op, opperste concentratie Harm Mannak: „De paardendressuur wordt op klassieke muziek uitgevoerd. Marsen zijn vooral gemaakt voor paarden. Muziek heeft vele functies. In algemene zin helpt muziek om te ontspannen of om te concentreren. Klassieke muziek kan ook leiden tot ontroering en tal van andere emoties.

Ensembles Symfonieorkest op Military

• Harm Mannak

Van een afstandje volgt hij de topsport. De manier waarop meervoudig zwemkampioen Pieter van den Hoogenband over zijn vak kon vertellen, sprak Mannak erg aan. „Ik vond dat inspirerend. Voor Esther Vergeer geldt hetzelfde. Zij was zich zeer bewust van haar maatschappelijke rol en daarmee een rolmodel voor veel topsporters. Daar heb ik altijd veel bewondering voor gehad.”

• Het Symfonieorkest bedrijft volgens directeur Harm Mannak ook topsport. „Een noot wordt gespeeld en is meteen weer weg. Daarom moet hij meteen goed zijn.”

Telegraaf Telesport 16-04-2013

NCRV gids 01-11-2013

Lichtvoetige tukkers

Crossroads - NedSym Lite

Werken van o.a. Kreisler, Brahms, Nobel, Van Bavel en Piazzolla, CC72612, ca. €20,

De traditionele symfonieorkesten moeten heel wat zeilen bijzetten om te overleven. Alleen eerbiedwaardige meesterwerken uitvoeren is tegenwoordig niet meer genoeg om de zalen vol te krijgen. Het Nederlands Symfonieorkest uit Enschede maakt van de nood een deugd door een ensemble op te richten dat minder serieus repertoire ruim baan geeft. Het tienkoppige NedSym Lite richt zijn pijlen op geliefde *traditionals* (waaronder *Bei mir bist du schön*), lichtere klassie-

ke muziek (Kreisler, Weense walsen), klezmer, tango en jazz. Bassist Tim Nobel en pianist Rob van Bavel tekenen voor kleurvolle bewerkingen, die de professionele musici als gegoten zitten. Op een aanstekelijke manier laten de lichtvoetige tukkers horen dat deze muziek terecht zo populair is.

Dirk Luijmes,
redacteur NCRV radio

klassiek

door Martin Kaaij

Nederlands Symfonieorkest Spitsconcert

Er wordt wel eens uitgerekend hoeveel geld files kosten, 900 tot 1200 miljoen per jaar bijvoorbeeld of 100 miljoen in een regenach-

Vrij Nederland
26-01-2013

tige week. Wie bedenkt hoeveel regenachtige weken we jaarlijks hebben, ziet snel dat deze twee schattingen moeilijk allebei kunnen kloppen. Maar het zou ook kunnen dat beide getallen fout zijn, want om de kosten van tijdverlies te berekenen, moet de file-econoom het gedrag van de chauffeur voorspellen. De ene chauffeur gaat na een voorspoedige rit met een pilsje thuis voor

de televisie hangen, de andere regelt nog wat dringende zaken en de derde besluit om snel te eten zodat hij 's avonds nog naar een concert kan. Voor deze muzikliefhebbers zou het een uitkomst zijn als ze direct na het werk naar een concert konden gaan om de file te vermijden. Als je toch moet stilzitten, kun je dat beter in de concertzaal doen. Kwestie van dagelijks patroon veranderen en de winst ligt voor het grijpen. Op 6 februari kan dat in het Muziekgebouw aan 't IJ. Dan geeft het Nederlands Symfonieorkest tussen zes en zeven uur 's avonds een zogenoemd spitsconcert. Een geweldig idee dat eind jaren negentig al eens door het Haagse Residentie Orkest werd uitprobeerde en toen een zachte dood is gestorven. Het schijnt dat de Haagse spitsconcerten destijds vooral in trek waren bij gepensioneerden, wat er op zou kunnen wijzen dat oude mensen er minder moeite mee hebben om hun dagelijkse patroon te veranderen dan chauffeurs. Daar zou de file-econoom eens bij stil moeten staan.

6 februari, Muziekgebouw aan 't IJ, Chopin, 'Tweede pianoconcert' en Gounod, 'Eerste symfonie'

Museumconcert

ENSCHEDÉ - Het NedSym Lite-ensemble geeft morgen het laatste *Museumconcert* van het seizoen. In het Rijksmuseum Twenthe in Enschede speelt het bekende tango's van Piazzolla, enkele zigeunermelodieën en een speciaal arrangement van *Autumn Leaves*. Het vaste vijftal van NedSym Lite wordt daarin bijgestaan door een aantal gastmusici, onder wie pianist Rob van Bavel. Het concert in het Rijksmuseum Twenthe aan de Lasondersingel in Enschede begint om 15.15 uur.

TcTubantia 15-06-2013

Topharpiste Lavinia Meijer verlegt grenzen

door Maarten Mestrom

Eigenaardig instrument, de harp. Je associeert het met engeltjes en elfjes maar bij de slotnoot van Philip Glass' *Metamorphosis* die Lavinia Meijer als toegift speelt tijdens het Nieuwjaarsconcert in Zwolle, hoor je de verborgen kracht van de harp. De - vergeleken met een piano - pure vibratie van een enkele snaar rezoneert nog bijna een halve minuut in de bomvolle en doodstille zaal. Lavinia Meijer breekt uit het keurslijf van de romantische harpmuziek en verlegt op bijzondere wijze de grenzen van haar instrument. Niet alleen met Philip Glass, maar ook met het *Concierto de Aranjuez* van Rodrigo (met het ontroerende *Adagio*) dat het hoogtepunt vormde van dit concert. Lavinia doet de gitaar, het oorspronkelijke solo-instrument, vergeten. Wat een vloeiende ritmiek en gave expressie. Een fantastische soliste. Het NedSym - zoals het Orkest van het Oosten graag genoemd wil worden - stond dit vooral lichtvoetige nieuwjaarsconcert onder

Stentor Zwolse Courant
05-01-2013

KLASSIEKE MUZIEK

Nederlands Symfonieorkest

- m.m.v. Lavinia Meijer (harp)
- Gehoord 3/1 De Spiegel Zwolle
- Herhaling Deventer 5/1, Coesfeld 6/1

★★★★☆

leiding van Mark Shanahan en hij kweekt zich kundig van zijn taak. Voor Rodrigo kwam Bizets *Carmen* suite er smeug, expressief en levendig uit en na de pauze sloeg de Britse dirigent zich manmoedig door de onvermijdelijke nieuwjaarspolka's, marsen en Strausswalsen heen. Sterker nog; absoluut met flair in vrolijke Weense nieuwjaarsstijl betrok hij het klappende publiek in de *Radetzky* mars. Inspirerend was dat het nu helemaal vol zat in de Spiegel. Jammer dat de nieuwjaarchampagne er alleen voor de gasten van de sponsorbank was. Volgens mij zijn de 'gewone bezoekers', die vooral voor de muziek en het orkest komen, uiteindelijk de hoofdsponsors.

Agenda Pop- en Cultuur- podium Metropool

Hofweekblad
29-05-2013

05 jul | Jupiler Stage | Nederlands Symfonieorkest: Casual klassiek

Het Nederlands Symfonie Orkest Strijkers Back! Tijdens deze tweede editie ligt de nadruk namelijk op de strijkerssectie van dit fenomenale orkest. Voor de dummies in het genre een mooie kennismaking, voor de doorgewinterde klassiek liefhebber weer een unieke kans om het Nederlands Symfonie eens op een andere manier te aanschouwen. Genieten geblazen dus van klassiek met je drankje in de hand. Natuurlijk is de lichtshow van deze avond in overeenstemming met de stukken en mag er geklapt en meegezongen worden. Kom daar maar eens om in het theater! Bijzondere avond klassiek dus tijdens Casual Klassiek!

Tickets voorverkoop: € 10,-
Open 20:00 uur | Aanvang: 21:00 uur

China tour 2013 2013年中国演奏会

Apotheose in Shanghai

door Jan Willem de Vriend

Het is woensdag, iets na twaalven, en ik ben terug in Europa. Als ik uit de raam van de taxi kijk, zie ik het Comomeer. Bizar wellicht na acht dagen China, maar waar. Een uur geleden is mijn vliegtuig geland in Milaan. Straks ga ik Don Giovanni repeteren in Sankt Moritz. Eigenlijk had ik daar vanochtend vroeg al moeten zijn, maar mijn vliegtuig vanuit Shanghai had drie uur vertraging. Het laatste concert gisteravond was het hoogtepunt van de hele toernee. Veel meer dan de andere steden is Shanghai ingesteld op het Westen. Hier spelen alle grote orkesten van de wereld, van de Wiener Philharmoniker tot de New York Philharmonic. En dan ineens zitten wij daar: clubje uit Enschede, een stad waar ze daar vermoedelijk nog nooit van gehoord hebben. Alles was anders, gisteren. De zaal, veel mooier dan ik me had voorgesteld, maar ook het publiek. De kinderen, bij alle andere concerten zo zichtbaar aanwezig, waren er nu ineens niet meer. Er zaten ouderen, maar ook heel veel jongeren. Mensen die niet ophielden met applausseren en zelfs uit puur enthousiasme begonnen te klappen na het eerste deel uit de Vijfde Symfonie van Beethoven. Hartverwarmend, zoals eigenlijk alles in deze toernee dat was. Het is met een ongelofelijk voldaan gevoel dat ik terugkijk. Acht dagen China, zes concerten en dan zo'n apotheose: het is iets dat ik niet gemakkelijk zal vergeten. Wat een land! Zo groot, zoveel mensen. Een mierenhoop. Van enige beperkingen tijdens de reis heb ik niets gemerkt. Iedereen kon gaan en staan waar hij wilde. De leden van het orkest hebben ook volop van de gelegenheid gebruik gemaakt om het land te bekijken. En nu dan terug in Europa. Zondag naar Kunst in het Volkspark en dan weer repeteren in Zwitserland, waar mij en het orkest eind juni een nieuwe klus wacht. Ik vond het jammer dat ik gisteren zo snel weg moest. Er was een stevige afvaardiging van onze vrienden. Die had ik graag de hand geschud. Maar de taxi wachtte. Onverbidlijk. Eigenlijk direct na het concert ben ik vertrokken. Dat je dan op de luchthaven hoort dat er vertraging is, is jammer. Drie uur doorbrengen op een luchthaven in het holst van de nacht: het viel niet mee. Gelukkig vertrekt het orkest pas vandaag. Ze hebben zichzelf gisteren overtroffen, misschien ook wel omdat het de laatste keer was. Vandaag vliegen ze terug. We zijn gegroeid, in alle opzichten. Deze reis zal nog lang een mijlpaal blijven in de geschiedenis van ons orkest.

OverUIT de Kunst

Verslag van de tournee van het Nederlands Symfonieorkest door Shanghai. Programmamaker Peter Schoof reisde met het orkest mee. Te zien is de ontvangst, het enthousiaste publiek en dirigent Jan Willem de Vriend die zich samen met andere orkestleden ontspant met een potje voetbal. Verder interviews met organisator David Shen en algemeen directeur Harm Mannak.

TV Oost, 17.20 uur (met elk uur herhaling)

TCTubantia 15-06-2013

Middeleeuwse beelden bij droommuziek

De Stentor Zwolse Courant
23-03-2013

RECENSIE
KLASSIEKE MUZIEK

door **Margaretha Coornstra**

ZWOLLE - Een podiumbreed projectiescherm toont filmbeelden van Chinees-Amerikaanse make-up. Feeëriek droombeelden van een middeleeuws China, waarbij de Amerikaanse Chinees Tan Dun (1957) wonderbaarlijke muziek componeerde. Vederlicht rondspringende zwaardvechters in wapperende gewaden, die geen boodschap hebben aan de zwaartekracht. Gigantische legers, meedogenloos voortmarcherend in strakke slagorden, met wapperende vaandels. Alles bijeen een Gesamtkunstwerk, met een Chinese couleur locale die zowel oosterse als westerse

oren en ogen streelt. Doordat dialogen vrijwel ontbreken, ervaar je deze voorstelling als een stomme film met live muziek. De titels: 'Hero', 'Crouching Tiger, Hidden Dragon' en 'The Banquet', door de componist samengevoegd tot 'Martial Arts Trilogy'. De originele versie schreef Tan Dun op het lijf van wereldsolisten Itzhak Perlman, Yo Yo Ma en Lang Lang. Maar hier in Zwolle laven we ons gretig aan het virtuoze spel van violiste Eldbjørg Hemsing, cellist Jakob Koranyi en pianist Ralph van Raat. Anders dan afgesproken dirigeert maestro Tan Dun het Nederlands Symfonieorkest niet zelf; hij is weggeroepen voor een eervolle verplichting in Parijs. Geeft niet, want hij heeft een prima vervanger gevonden in Damian Iorio.

Daarbij komt dat het NSO de opvatting van de maestro gedecideerd overbrengt. Enkele highlights: de kopersectie, die ook bij de meest complexe samenklanken een puntgave sonoriteit behoudt. De slagwerksectie, die op zowel pauken als houtblokjes en tamboerijn een timing betracht waarmee ze de zwaardvechters naar de kroon steekt. Om maar te zwijgen van het kristalzuivere cellospel van Koranyi. En, last but not least, de Aziatisch ogende dame in het rode gewaad, die zo beheerst haar etherische droomklanken aan de zevensnarige citer onlokt, maar - hoe onwillevend! - niet bij name wordt genoemd. Wie, o wie is zij?

Gezien: de Spiegel Zwolle, 21 maart.
★★★★★

Tan Dun dirigeert bekroonde muziek

De Chinese Tan Dun dirigeert 20 maart 2013 zijn bekroonde muziek voor 'Crouching Tiger, Hidden Dragon', 'Hero' en 'The Banquet' in de Grote Zaal van de Doelen, met beelden uit de films. Voor de film 'Hero' schreef Tan Dun een vioolconcert waarin Itzhak Perlman de solopartij speelde. De filmmuziek voor 'Crouching Tiger' goot Tan Dun in de vorm van een celloconcert voor Yo-Yo Ma en in 'The Banquet' is de soundtrack een pianoconcert, waarvoor Lang Lang als solist werd

geworven. Tan Dun maakte verkorte bewerkingen van deze filmscores onder de titel 'Martial Arts Trilogy'. Het Nederlands Symfonieorkest brengt samen met violiste Eldbjørg Hemsing, Tan Wei op de erhu, (Chinese cello) en pianist Ralph van Raat de Nederlandse première van 'Martial Arts Trilogy', met beelden uit de films. Meer info en kaarten via 010 2171717 en www.dedoelen.nl.

Jacqueline Wouters
ROTTERDAM

Dichtbij Waterweg
Rotterdam 06-03-2013

Tan Dun gastdirigent Symfonieorkest

ENSCHEDA - Het Nederlands Symfonieorkest heeft de Chinese componist en Oscar-winnaar Tan Dun benoemd tot honorair gastdirigent. Dun, die de afgelopen seizoenen al met het orkest samenwerkte, kreeg een Oscar voor de filmmuziek van *Crouching Tiger, Hidden Dragon* en *Hero*.

Volgens het orkest is de benoeming de 'bezegeling' van de band met Tan Dun. „We willen onze band officieel maken met zijn benoeming als honorair gastdirigent”, zegt directeur Harm Manak van het NSO.

Het orkest vertrekt op 27 mei naar China voor een korte tournee.

TcTubantia 14-05-2013

Peperbus 27-02-2013

Muziek met verhaal over olifantje Babar

BINNENSTAD - Hoe spannend, hoe eng, hoe verliefd kan een orkest klinken? Wat gebeurt er met het olifantje Babar? Dat laat het Nederlands Symfonieorkest horen in een familieprogramma voor publiek vanaf 6 jaar, op zon-

dag 10 maart in De Spiegel. Voor de pauze kunnen kinderen en volwassene eerst in de foyers op zoek naar alle instrumenten van het orkest. Na de pauze laten de musici horen wat een orkest allemaal kan. Daarna volgt

het verhaal van het olifantje Babar, voorzien van veel plaatjes, verteld door acteur Bram van Oers en gespeeld door het orkest. Voor meer informatie en kaartverkoop:

www.nedsym.nl

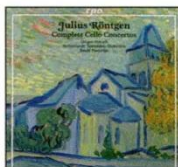
RÖNTGEN

Complete Cello Concertos (Celloconcerten nrs. 1-3)

Gregor Horsch (cello), Netherlands Symphony Orchestra o.l.v. David Porcelijn

CPO 7772342 • DDD-62'

Uitvoering **** | Registratie ****

Het luisteren naar deze cd was een tegenstrijdige ervaring. Ik heb genoten

van de cellist die ook in het KCO speelt en erin slaagt de stukken beter te maken dan ze zijn. Horsch lijkt mij evengoed in Brahms als in de moderne muziek en realiseert een schitterend evenwicht tussen detail en lange lijn. De samenwerking tussen solist en orkest is voorbeeldig en de dirigent heeft merkbaar veel affiniteit met de muziek en veel greep op het orkest. Maar bij deze uitvoering vergeet men bijna dat de muziek nogal oninteressant is. Misschien wel leuk om te spelen, maar beslist niet goed genoeg om te bekijken, ook al hoort men de stuwende kracht in elke frase, net als vaak bij Van Delden, Martin, Kozeluch en Francomme. Als historisch document met zelden gehoord werk kan ik de cd alleen maar prijzen, al hoor ik Horsch liever in de overbekende en altijd boeiende cellosonates van Brahms.

Emanuel Overbeek

Luister 31-12-2013

Nederlands Symfonieorkest: Feestcantate
Ter gelegenheid van '200 Jaar Koninkrijk' voert het Nederlands Symfonieorkest samen met het Residentie Bachkoor de grootse *Feestcantate* (1869) van de bijna vergeten Nederlandse componist W.F. Nicolai uit.
28 nov t/m 1 dec, Zwolle, Enschede, Den Haag. nederlandsymfonieorkest.nl

NRC 28-11-2013

Kinderboekenweek sluit af met dansspektakel

DEVENTER – Het Nederlands Symfonieorkest speelt zondag 13 november vanaf 14.30 uur een hoofdrol bij de afsluiting van de landelijke Kinderboekenweek in Deventer. Het orkest presenteert onder meer de instrumententuin en acteur Bram van Oers vertelt samen met de musici een 'sportief en muzikaal liefdesverhaal'. Het kinderboekenweekspektakel begint al eerder, om 11.30 uur, met diverse voorstellingen in de schouwburg, kunstencentrum de Leeuwenkuil en het Filmhuis. Toegang gratis. Schrijvers als Gerard van Gemert, Anneke Scholten, Ingrid en Dieter Schubert en Vivian den Hollander leveren een bijdrage. In de kleine zaal van de schouwburg vindt een dansspektakel voor kinderen.

kinderboekenweekdeventer.nl

Stentor Deventer 09-10-2013

AANDACHT VOOR DE NEDERLANDSE COMPONISTEN

De uitvoering van *Plein 1813* van Willem Nicolai past in het streven van het Nederlands Symfonieorkest om meer werk van Nederlandse componisten uit te voeren. Nicolai behoort volgens musicologe Margaret Firth tot de vergeten componisten van de negentiende eeuw. Naast de drie concerten wordt zijn feestcantate ook opgenomen op cd. Eerder al bracht het orkest cd's uit met muziek van de Nederlandse componisten Julius Röntgen en Jan van Gilse.

TcTubantia
28-11-2013

Samen in Mahler

Bach in Oldenzaal, Mahler in Enschede: twee klassieke reuzen. Op het moment dat in de Plechelmusbasiliek het *Weihnachtsoratorium* werd uitgevoerd, weerklonk in het Muziekcentrum de *Vijfde Symfonie* van Gustav Mahler. Het Nederlands Symfonieorkest en het Gelders Orkest schreven geschiedenis met een gezamenlijke uitvoering. De twee orkesten hebben elkaar nodig om in de toekomst grootschalige werken uit te kunnen voeren.

Recensies van Bach en Mahler staan op:
www.overuit.nl/weblog

TcTubantia
19-12-2013

Gratis concert NedSym op tv

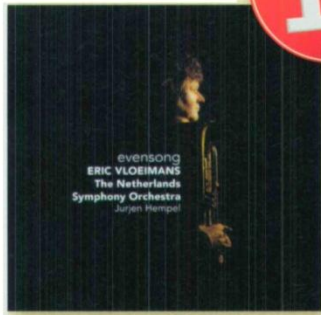
ENSCHEDA – Het Nederlands Symfonieorkest geeft morgen een gratis concert in het Muziekcentrum. Het optreden is gekoppeld aan tv-opnamen die dan worden gemaakt voor het NTR-programma *Podium*. Chef-dirigent Jan Willem de Vriend laat zien en horen dat industriële geluiden van bijvoorbeeld stoommachines en klossen de weefgetouwen een grote inspiratiebron zijn geweest voor componisten. Er wordt muziek gespeeld van onder anderen Purcell, Beethoven, Schubert, Ravel en Mozart. Aanvang 14.30 uur, aanmelden verplicht.

www.nedsym.nl

TcTubantia
06-12-2013

Luister 31-10-2013

VLOEIMANS

Evensong – Lex – Requiem – Your Majesty – Waterfront

Eric Vloeimans (trompet), Netherlands Symphony Orchestra o.l.v. Jurjen Hempel

Challenge Classics CC72582 • SACD-62'

Uitvoering **** | Registratie ****

Wat doet een Nederlands orkest in

de dagelijkse strijd om volle zalen? Het nodigt jazztrompettist Eric Vloeimans uit om met zijn eigen stuk te komen soleren. Het gevolg? Een vierdelig Concert met een hoofdletter: Evensong. Nu is Vloeimans niet de enig verantwoordelijke voor deze prestatie, hij kreeg hulp van zijn vaste steun en toeverlaat, Martin Fondse. Fondse is geen amanuensis, hij is componist, en hij voegt zijn expertise toe aan het instinct en de lyrische inspiratie van Vloeimans. Het begin van het derde deel, een orchestraal Scherzo, zou zonder Fondse ondenkbaar zijn geweest. En het laatste deel, wanhopige melancholie die onmiskenbaar uit de trompet van Eric is gevloeid, zou zonder de orkestratie van Martin nooit tot tranen toe geroerd hebben. Requiem is een juweel van een vignet voor trompet en orkest. Na een religieus klinkend koraal van twee minuten verscheurt een jazztrompet de gewijde sfeer, maar worden we door een ostinato in de pauken herinnerd aan de ernst van de situatie. Stukje bij beetje voegt het orkest zich in wat een treurmars blijkt te zijn, en in een machtig crescendo wordt er overgestoken naar een verstild slot. 'Lex' is in feite een requiem voor Lex van Weeren, de joodse trompettist die Auschwitz overleefde met zijn trompetspel, maar dan wel een requiem in een walsende driekwartsmaat – daar was de kampleiding immers dol op? Jurjen Hempel weet het Orkest van het Oosten tot prestaties te dwingen die de aanmatigende titel Netherlands Symphony Orchestra rechtvaardigen. Evensong is een dijk van een cd, gemaakt voor muziekliefhebbers van alle leeftijden en alle gezindten.
Siebe Riedstra

Richard Wigley naar NedSym

ENSCHEDÉ - Richard Wigley (53) treedt per 1 oktober aan als artistiek manager van het Nederlands Symfonieorkest (NedSym). "Met Richard Wigley hebben we een artistiek manager van formaat binnen onze gelederen. Grote veranderingen in de culturele wereld, het artistieke profiel van het orkest en ons nieuwe bedrijfsmodel hebben hem doen besluiten voor deze uitdaging en dus voor ons te kiezen. Het geeft aan dat de koers van het orkest inspireert en opvalt", aldus Harm Man-

nak, algemeen directeur van het NedSym. Wigley zelf heeft zin in z'n nieuwe job: "De internationale CD-recensies, de artistieke koers en het boegbeeld Jan Willem de Vriend vallen de kenners wereldwijd op. Er willen zijn in een periode die bepalend is voor de orkesten in Nederland en die nog zeker zal volgen voor orkesten in heel de wereld, hebben mij doen besluiten om bij dit moment en dit orkest te willen zijn." Richard Wigley is geboren in Nieuw Zeeland en emigreerde voor zijn studies

aan het New England Conservatory of Music in Boston en Boston University naar de Verenigde Staten. In 1986 vertrok hij naar Engeland, waar hij fagot speelde bij Hallé Orchestra, een Brits symfonieorkest uit Manchester. Bij dit orkest ontwikkelde hij zich tot directeur educatie en hoofd artistieke planning. In 2001 maakte hij de overstap naar Het Royal Northern College of Music (RNCM). Bij de BBC Philharmonic was Wigley verantwoordelijk voor 90 voltijds musici en 17 stafmedewerkers.

Huis aan Huis Enschede 02-10-2013

VAN GILSE

Symfonie nr. 4 in A – Treurmuziek bij den dood van Uilenspiegel – Concertouverture in c

Nederlands Symfonieorkest o.l.v.

David Porcellijn

CPO 777 689-2 • DDD-63'

Uitvoering **** | Registratie ***

Dat Jan van Gilses conflict met de sarcastische Willem Pijper zo hoog opliep

dat hij moegestreden de deuren van het Utrechtse Tivoli achter zich dichtsmeeft, is al vaak verteld en dat weten we dus zo langzamerhand wel. Maar kennen we zijn muziek? Bijna 70 jaar na zijn dood als onderduiker, kort nadat zijn beide zonen door nazihanden gevallen waren, is Van Gilse (1881-1944) nog steeds geen

'household name' in onze concertzalen – een lot dat hij trouwens deelt met menig landgenoot. Als je zijn Treurmuziek hoort (uit de opera Tiji uit 1940-41) is dat jammer, want deze donkere, dramatische compositie toont Van Gilse op zijn best. Daartegenover is de laatromantische Concertouverture uit 1900, zijn eerste orkestmuziek, 'best aardig voor een keertje'. Maar het hoofdwerk op de cd is de 4e symfonie uit 1915, een vakkundig en degelijk vierdelig werkstuk dat zonder Mahler en Strauss niet zou bestaan, wat ook gold voor de eerder drie symfonieën die Porcellijn al voor CPO opnam. Na de 'verheven' Derde (Erhebung) is nummer 4 vrij traditioneel van vorm. Van Gilses muziek heeft wat te zeggen, ligt goed in het gehoor en verdient het absoluut om vaker te worden gehoord. De uitvoeringen zijn vlekkeloos, maar de opnameklank is soms wat geknepen. De toelichting in het cd-boekje stelt teleur; zo ken ik dat niet van CPO.
Gerard Scheltens

Luister jan /febr 2013

Mendelssohn

'Complete Symphonies, Vol 1'

Symphony No 2, 'Lobgesang', Op 52

Judith van Wanroij, Machteld Baumans *sops*

Patrick Henckens *ten* Consensus Vocalis; Netherlands

Symphony Orchestra / Jan Willem de Vriend

Challenge Classics (CD) CC72543 (63' • DDD/DSD • T)

First disc in de Vriend's new Mendelssohn symphony cycle

Mendelssohn's *Hymn of Praise*, his penultimate symphony, was preceded by the *Italian* (No 4) and succeeded by the *Scottish* (No 3, which he worked on for over 10 years). So calling *Lobgesang* 'No 2' is misleading, and not only because of the inaccurate chronology. It's an expansive, mature work filled with wonder and should be far better known. The slow, dignified opening serves as a prelude to the main *Allegro* and some sizzling instrumental dialogue. For the initial exposition strings, brass and timps set up a storm, before the woodwinds take over for the lyrical second subject, beautifully shaped under Jan Willem de Vriend's attentive direction. A high spot, one of many in this performance, occurs at 4'37" where, over a bass pedal, brass and strings alternate for a reprise of the opening motif before the *allegro* theme returns and the development really gets into its stride. Brass, timps and selected string textures are comparatively coarse-grained, the aural equivalent of hessian, which helps dispel any hint of the 'philharmonic' stodginess that for years weighed this glorious music down with the wrong sort of tradition.

Joys abound: the balmy elegance of the *Allegretto* second movement, the whimsical simplicity of the *Adagio religioso* 'song without words' third movement and, perhaps best of all, how, beyond the close of the *Adagio*, Mendelssohn drives excitedly into the start of the huge, multi-movement chorale finale with the words 'Alles, was Odem hat, lobe den Herrn!' ('Let everything that hath breath praise the Lord'). A very audible organ plays a prominent role throughout (sample 'Die Nacht ist vergangen!' – 'The night is departing' – on tr 14); and as for the choruses, the Consensus Vocalis sing their hearts out. Of the soloists, both sopranos are superb, especially the lead, Judith van Wanroij.

No rival version is better and few are as good. Aside from de Vriend, the digital field is led by Thomas Fey conducting the German Chamber Choir and the Heidelberg Symphony Orchestra, a performance that's conceptually similar to de Vriend's, and I would also recommend the Stuttgart Chamber Choir and Deutsche Kammerphilharmonie Bremen with Frieder Bernius conducting, another extremely fine performance. Of the older, modern-instrument alternatives, the late Wolfgang Sawallisch's two recordings remain viable

gramophone.co.uk

Grammophone mei 2013

recommendations, as does Kurt Masur in Leipzig. But for a fresh, immediate statement that compels one's attention from start to finish, I cannot imagine anyone being disappointed by this new release, which is also beautifully recorded. German texts are provided, but no English translations.

Rob Cowan

Selected comparisons:

Masur (4/90⁸) (WARN) 2564 62769-2 or 2564 69272-9

Sawallisch (9/90⁸, 11/02) (EMI) 575626-2

Bernius (9/09) (CARU) CARUS83 213

Fey (6/10) (HLANS) CD98 577

Sawallisch (BRIL) 93777

Felle, uitgebreide lofzang op de Heer

Trouw 19-04-2013

KLASSIEK NSO | Jan Willem de Vriend

Mendelssohn Tweede symfonie (Challenge Classics)

★★★★★

Na de zeer succesvolle opnamen van de complete symfonieën van Beethoven zijn Jan Willem de Vriend en het Nederlands Symfonieorkest bezig aan een volledige cyclus van de symfonieën van Mendelssohn. De Tweede symfonie 'Lobgesang' is de eerste uitgave in de reeks. Veel 'Lobgesang' trouwens deze week, omdat Riccardo Chailly de symfonie vier keer in Amsterdam dirigeert (zie elders in de krant). De Vriend's aanpak van Mendelssohn is fel, de accenten lekker aangezet. De strijkers spelen met een minimum aan vibrato en het authentieke koper schuurt en raspt heerlijk ruig. Mendelssohn maakt van het laatste

deel een uitgebreide lofzang op de Heer. Heerlijke muziek. Jammer dat in het koor Consensus Vocalis de tenoren soms weinig slagkracht en een wankel intonatie hebben – vooral in het begin. Het wordt verderop in dit deel wel wat beter, maar het koor is hier de zwakke plek van een verder mooie en bijzondere opname. Werkelijk fantastisch is de bijdrage van sopraan Judith van Wanroij, die met haar herhaalde en hoge 'Lobe den Herrn'-uitroepen strak, schitterend en juichend het hart raakt.

Peter van der Lint

Nederlands Dagblad
28-06-2013

Orkest moet nieuwe naam verzinnen

AMSTERDAM

Het Nederlands Symfonieorkest moet met ingang weer op zoek naar een nieuwe naam. De naam lijkt te veel op die van het Nederlands Philharmonisch Orkest, bepaalde het gerechtshof in Amsterdam. Het Nederlands Symfonieorkest overweegt in hoger beroep te gaan. De rechtbank in deze stad stelde het orkest vorig jaar nog in het gelijk. Het heette eerst Orkest van het Oosten, maar omdat het in het buitenland al Netherlands Symphony Orchestra werd genoemd, wilde het de naam aanpassen. Maar dat was tegen het zere been van het Nederlands Philharmonisch Orkest, dat vorig jaar april een kort geding aanspande.

>> nederlandssymfonieorkest.nl

Muziekschool laat 500 leerlingen uit de Hof kennismaken met Nederlands Symfonieorkest

Op donderdag 25 april jl. was het Muziekcentrum in Enschede gevuld met 500 leerlingen uit Hof van Twente. Alle scholen die dit jaar muzikale vorming volgen waren aanwezig. Voor de vierde keer in successie volgden alle leerlingen het project 'Concert voor Rafiq'. Dit project wordt geïnitieerd door het Nederlands Symfonieorkest. De speciale lessen worden voorbereid in de groepen 5 van de basisscholen door de Muziekschool Hof van Twente. Voorgaande jaren was dit project een groot succes.

Ruim 500 leerlingen gingen met hun docenten naar het Muziekcentrum in Enschede alwaar het Nederlands Symfonieorkest o.l.v. Arjen Tien het verhaal speelde van een elfjarig jongetje dat uit zijn eigen land moet vluchten en als talisman van zijn ouders een lied meekrijgt. De muziek is grotendeels gebaseerd op de muziek van Gustav Mahler. Door zingen, klappen, bewegen en bodypercussie wist verteller Eric Robillard samen met de kinderen het verhaal te vertellen, echter de afloop was voor de kinderen een verrassing.

De Muziekschool Hof van Twente is erg blij met het initiatief van het Nederlands Symfonieorkest en doet daarom met alle scholen uit de Hof mee. Het is een unieke kans voor scholen en kinderen om kennis te maken met een 'echt' symfonieorkest. Ouders die grotendeels voor het vervoer zorgden konden het concert beluisteren vanaf het balkon. Enkele reacties waren: indrukwekkend, ontroepend en kippenvel. Met dank aan de scholen en de ouders een zeer waardevol project.

Hofweekblad Delden eo
01-05-2013

BINNENSTAD

Familieconcert met Alfred Jodocus Kwak

Tijdens het concert van het Nederlands Symfonieorkest staan de avonturen van Alfred Jodocus Kwak centraal. Op vrijdag 10 mei komt het orkest naar Zwolle en vertellen de muzikanten samen met drie acteurs de verhalen van de eend die bedacht werd door Herman van Veen. Om 19.00 uur krijgen kinderen de kans verschillende muziekinstrumenten te bespelen. De familievoorstelling begint om 19.50 uur en is geschikt voor bezoekers vanaf 6 jaar.

Stentor Zwolse Courant
08-05-2013

TcTubantia 28-02-2013

DEVENTER

Gratis naar concert Symfonieorkest

Het Nederlands Symfonieorkest geeft op zondag 13 oktober een gratis familieconcert in de Deventer Schouwburg. Aanleiding daarvoor is de Kinderboekenweek, met het thema sport en spel. Kinderen (graag in sportkleding) vanaf zes jaar kunnen kennismaken met alle instrumenten. Aanvang is om 14.30 uur. Voor kaarten: www.nedsym.nl.

Stentor Deventer
02-10-2013

ENSCHEDA

NedSym Lite in het Vrijhof

Nedsym Lite, het lichte ensemble van het Nederlands Symfonieorkest, serveert komende maandag het wekelijkse 'Broodje Cultuur' in het Vrijhof Cultuurcentrum van de UT. Het repertoire van dit (meestal) vierkoppige gezelschap varieert van melancholische tango's tot swingende jazz en van licht klassiek tot opzwepende zigeunermuziek. Het lunchconcert begint zoals gebruikelijk om 12.35 uur.

Voor meer informatie en reserveringen: www.cultuur.utwente.nl.

Prijs voor cultuurhoeder/kunstenmecenas Fransen

Voor zijn inzet ten bate van het culturele klimaat in Twente kreeg ondernemer/mecenas Ferdinand Fransen afgelopen zondagmiddag de eerste *Symfonie Cultuur Prijs*. Fransen steunt al meer dan vijftig jaar zowel amateurs als professionals in de regionale wereld van kunst en cultuur. Eén van de gezelschappen die daar in alle betekenissen van het woord beter van zijn geworden is het Nederlands Symfonieorkest, voorheen het Orkest van het Oosten. Tijdens een concert van dit orkest op landgoed De Wilmersberg, eigendom van Fransen, reikte directeur Harm Mannak van het gezelschap de prijs uit aan de ondertussen 85-jarige cultuurminnaar en -bevorderaar. De *Symfonie Cultuur Prijs* is overigens een initiatief van het orkest en zal jaarlijks worden toegekend. Fransen steunde tal van initiatieven, privé en zakelijk. Zo droeg hij bij aan Muziekcentrum, Muziekkwartier, Museum TwentseWelle en Rijksmuseum Twenthe. Hij kocht tevens waardevolle

muziekinstrumenten om ze in bruikleen te geven aan getalenteerde musici en leverde daarmee een bijdrage aan ontwikkeling en

kwaliteit. Fransen bedeede kunst en cultuur vanuit de opvatting dat zijn bijdrage ook de regionale economie diende.

De Roskam 13-09-2013

Cross-over tussen slagwerk en NedSym

RECENSIE
MUZIEK

Stentor Zwolle
16-11-2013

door **Maarten Mestrom**

Donker toneel. Man komt op. Hij pakt een stoel. Een toneelknecht die te laat is? Dan begint de man met de stoel in een strak ritme op de vloer te beuken. De voorstelling is begonnen.

Je kunt zien dat de 'roots' van slagwerkgroep Percossa in het straattheater liggen. De vier mannen gebruiken alles om geluid mee te maken. Trommels, spetterend water, handgeklap, boerenklompen en boomwhackers.

Dat levert donderdagavond in het Zwolse Spiegeltheater een energieke en vlagen spectaculaire show op door Percossa met het Neder-

lands Symfonieorkest onder leiding van Robbert van Steijn. Je wordt meegenomen door de combinatie van orkestrale energie en klankrijkdom met de tintelende fantasie en perfecte timing van het viertal dat bestaat uit Eric Robillard, Janwillem van der Poll, Niels van Hoorn en René Spierings. Vooral het deel voor de pauze is sterk. De Canon van Pachelbel 'verswingd' is een leuk begin, de flamenco-act waarin het lijkt of de viool van de eerste violiste wordt gesloopt, echt geestig. Het puur muzikale symfonische werk Barannyu Hodoku waarin naast acht grote trommels ook het slagwerk uit het orkest is met zijn diep doordreunende martiale klanken een intens hoogtepunt.

Na de pauze lijkt de vaart er uit met een lang uitgesponnen klompendans, muziek van Weber en een, niet zo bij deze stoere mannen passend, poppenspel. Maar er blijven voldoende sterke momenten over, zoals de afsluiting met de Bolero van Ravel met daarin een belangrijke rol voor slagwerker Frank van de Starre uit het Nederlands Symfonieorkest die stoïcijns doorspeelt terwijl het Percossa-viertal voor zijn neus fratsen uithaalt. Een verfrissende en dynamische cross-over tussen theater, slagwerk en symfonieorkest.

Nederlands Symfonieorkest
Slagwerkgroep Percossa
Gehoord 14/11 De Spiegel Zwolle
Nog te zien Deventer 17/11
★★★★☆

Nederlands Dagblad 02-05-2013

■ SYMFONIE VOOR KINDEREN EN ORKEST

In de week voor de meivakantie gingen de leerlingen uit groep 7 en 8 van de gereformeerde basisschool Op de Hoeksteen uit Hasselt naar een concert in de Spiegel in Zwolle. Samen met honderden leerlingen uit de gemeente Zwartewaterland voerden de musici van het Nederlands Symfonieorkest het concert voor Rafiq uit, aan de hand van de eerste symfonie van Mahler, aangevuld met muziek van Toek Numan. Vooraf hadden de leerlingen op school alle liedjes en bewegingen al geleerd en was een van de orkestleden in de klas geweest om daarbij te helpen. Alles paste in een verhaal van Rafiq, dat gaat over een als jongen verkleed meisje uit Afganistan, dat moet vluchten en als asielzoeker in Nederland aankomt. Samen met presentator Eric Robillard zongen en dansten de kinderen en speelden ze bodypercussie en met z'n allen maakten ze een regenkoor.

Leerlingen van Op de Hoeksteen bij de uitvoering van het concert voor Rafiq.

Klassiek daten

ZWOLLE - Voor veel singles is de schouwburgdrempel te hoog. Mensen willen graag na afloop van een concert npraten. Dat is de ervaring van musicus Erik Olsman uit Zwolle, contrabassist in het Nederlands Symfonieorkest (NedSymf). Samen met zijn zoon Tom, die de oplei-

ding marketing en communicatie aan Landstede volgt, bedacht hij een manier om klassieke muzikliefhebbers samen te brengen. Via de site One2meetclassic vierten de heren zaterdag bij de tachtigste verjaardag van Nedsymf de primeur in De Spiegel. foto Tom van Dijke

Stentor Flevoland
22-11-2013

GELIJKGESTEMDEN

Oper von nahem

In St. Moritz verführt «Don Giovanni» mitten im Publikum

Die Opera St. Moritz spielt in ihrer 14. Saison an einem bewährten Ort, im Kulm-Hotel, und setzt mit «Don Giovanni» auf ein Zugstück. Doch einiges hat sich beim beliebten Festival geändert.

Marianne Zelger-Vogt, St. Moritz

Flexibilität wird bei der Opera St. Moritz seit je gross geschrieben. Das im Jahr 2000 gegründete Festival muss sich sein «Haus» von Saison zu Saison neu suchen. Es spielt an wechselnden Orten des Oberengadins, meist in Hotelsälen, die von den Bühnenbildnern für die jeweilige Produktion jedes Mal neu adaptiert werden. Als grösstenteils durch den Kartenverkauf, Sponsoren- und Gönnerbeiträge finanzierte Institution hat es sich auch der Wirtschaftslage anzupassen. Dies erklärt, weshalb man jetzt, entgegen dem ursprünglichen Motto «Unbekannte Werke von bekannten Komponisten», vermehrt auf populäre Titel setzt. Um die Investitionskosten für Bühnenbilder und Kostüme zu reduzieren, sucht die Opera St. Moritz zudem neue Koproduzenten. Unter diesem Aspekt sei die Trennung vom bisherigen Intendanten Jan Schultz und die neue Partnerschaft mit dem Netherlands Symphony Orchestra zu sehen, erklärt Martin Grossmann, der Gesamtleiter des Unternehmens.

Am Premierenabend von Mozarts «Don Giovanni» schien das Orchester aus den Niederlanden schon bestens im Engadiner Hochtal akklimatisiert, es musizierte mit frischem Elan und sattem Klang. Sein Chefdirigent Jan Willem de Vriend hielt auf straffe, klar strukturierte Tempi, was den Sängern zustatten kam. Denn diese haben kaum je Blickkontakt zum Dirigenten, sondern bewegen sich frei um das an der Längsseite des Saales zwischen den zwei Publikumstribünen placierte Orchester herum, manchmal sogar zwischen den Musikern. Eine eigentliche Bühne gibt es nicht, die Handlung spielt sich mitten im Zuschauerraum ab, auf Podien und turmartigen Metallgerüsten. Es ist ein denkbar nüchterner Schauplatz, den sich Mirjam Grote Gansey für die scheidenden Eroberungsversuche und die Schandtaten des legendären Verführers Don Giovanni ausgedacht hat. Stimmungshaftigkeit verleiht ihm einzig die Farbgebung mittels Lichtröhren.

Die Regisseurin Eva Buchmann weiss den vermeintlichen Mangel in einen Vorzug umzumünzen. Auf den verschiedenen Podien wird jede Szene, jede Figur wie in Grossaufnahme expo-

niert. Nicht zuletzt durch die originellen, farblich fein assortierten Kostüme (Jorine van Beek) erhält jede Rolle klares Profil. Panajotis Iconomou Don Giovanni ist ein Libertin, wie er im Buche steht, lässig elegant, herrisch, skrupellos, und sein Bariton verströmt Kraft und Fülle in feinen Schattierungen. Piotr Micinski zeichnet als Leporello das Porträt eines Zukurzgekommenen, der aufblüht, wenn er endlich einmal den Herrn spielen darf, und kompensiert durch sein akkurates Spiel, was ihm an Stimmvolumen fehlt. Vili Gospodivas Donna Anna vereint dramatische Ausdruckskraft und klangliche Noblesse. In Leonardo Cortellazis Don Ottavio hat sie einen Partner, der seine Gefühle ohne Weinerlichkeit in strahlende Tenortöne umsetzt. Barbara Kozelj legt ihre Donna Elvira mehr expressiv denn lyrisch an, und Marina Zyatkova ist eine Zerlina von herbem Liebreiz. Auch Niklaus Kost als Masetto und Dario Russo als Komtur geben ihren Partien Gewicht.

Was die Qualität der Besetzung betrifft, hat die Opera St. Moritz mit der diesjährigen, musikalisch besonders anspruchsvollen Produktion einen neuen Standard gesetzt. Das Ende der Aufführung kommt – mit Rücksicht auf das anschliessende Festmahl der Operngäste? – allerdings sehr abrupt: mit Don Giovanni's Höllenfahrt. – In St. Moritz wird Mozarts Oper noch bis zum 13. Juli gespielt; für alle Vorstellungen gibt es noch Karten. Vom 30. August bis zum 6. September erprobt die Opera St. Moritz dann einen neuen Spielort und zieht weiter ins Volkshaus nach Basel.

Frisches Spiel im engen Rahmen, ganz aus dem Will und der Emotion der Musik geboren – Don Giovanni, Leporello und Elvira. Bild: ps

Foto: Der Landbote 01-07-2013

Neue Zürcher Zeitung
01-07-2013

Don Giovanni in St. Moritz

ZUM 14. MAL LÄDT DIE OPERA St. Moritz dazu ein, einem Werk der klassischen Gesangskunst aus nächster Nähe beizuhören zu können. Wolfgang Amadeus Mozarts Don Giovanni, die Komödie um den Frauenhelden und seinen Diener Leporello wird vom 29. Juni bis 13. Juli im Hotel «Kulm» zu erleben sein. Der Zuschauersaal im Fünf Stern-Hotel, der zugleich auch Bühne ist, bietet Platz für 66 Mitwirkende, die von 300 Zuschauern umrahmt werden. Nach den sieben Aufführungen im Engadin wird der St. Moritzer Don Giovanni Anfang September fünfmal im Volkshaus Basel zu erleben sein.

IN SZENE GESETZT WIRD Don Giovanni von einer Frau, der Schweizer Opernregisseurin Eva Buchmann. Sie erkennt laut Mitteilung in Don Giovanni eine Urkraft, die in jedem von uns steckt, und

Die Regisseurin Eva Buchmann

die, wenn man mit ihr umzugehen weiss, unser Leben bereichert. Eva Buchmann: «Don Giovanni hat eine faszinierende Lebenskraft. Diese in meiner Inszenierung zu zeigen, ist mir wichtig. Denn er ist mehr als nur ein Frauenverführer. Er verkörpert etwas Ursprüngliches, Wildes, Grenzensprengendes. Damit hat er eine faszinierende Wechselwirkung auf alle.»

OPERA ST. MORITZ HAT als Dirigenten Jan Willem de Vriend verpflichtet können. Er steht am Pult des Netherland Symphony Orchestra. De Vriend meint zu Mozarts Opera buffa: «Don Giovanni ist die kompletteste, reichhaltigste, vielschichtigste Musik, die geschrieben wurde. Unser Bestreben ist es, dieser Vielfalt Ausdruck zu geben.»

Der Dirigent Jan Willem de Vriend

Für die Hauptrollen stehen Bass-Bariton Panajotis Iconomou als Don Giovanni, die Sopranistinnen Vili Gospodiva, Barbara Kozelj und Marina Zyatkova auf der Bühne. Zudem konnten der Bassist Piotr Micinski, der Bariton Niklaus Kost und der Tenor Leonardo Cortellazzi verpflichtet werden.

ZUM ERSTEN MAL LÄDT die Opera St. Moritz am 6. Juli zum Opera Ball St. Moritz ein. Dirigent de Vriend und sein Netherland Symphony Orchestra werden für Tanzmusik sorgen. Die Solisten und der Chor der Opera St. Moritz begleiten das Galadiner mit Arien und Chorwerken. Weitere Informationen zur Opera St. Moritz sind unter www.opera-stmoritz.ch zu finden. **REP**

Schweiz am Sonntag 16-06-2013